

פאליטישע פאקטאנאלאג

№ 282 | Łódź, Czwartek, 5 grudnia 1935 | דרייצענטער יאהרגאנג | לאדז, דאנערשטאג מי' כסלו תרצ"ו | № 282

אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71. Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71.

וויידער אנטי-יודישע ארויסטערענגען

געשלאגען אז ארויסגעווארפען יודישע סטודענטען אין פויזנער אוניווערזיטעט פאליציי אינמערוענירט. — אינמערוענירט פון יודישע סטודענטען אין בילדונגס-מיניסטעריום פויזנער אוניווערזיטעט געשלאסען. — די אוואנטורעס ארעסטירט

ווארשע, 4 (יט"א טעלעפאניש) א דעלעגאציע פון יודישע סטודענטען פון דער פויזנער אוניווערזיטעט, איז היינט אויפגענומען גע- ווארען אין בילדונגס-מיניסטעריום דורכ'ן דעפארט- מענטער-דירעקטאר קאמאטאקא. די דעלעגאציע האט פארגעשטעלט די לאגע פון די יודישע סטודענטען אויף דער פויזנער אוניווערזיטעט אין צו- זאמענהאנג מיט די לעצטע איבערפאלען אויף די יודישע סטודענטען און סטודענטקעס. דערוועגן איז דעם דירעקטאר איבערגעגעבען געווארען אבא- פירליכען מעמאריאל.

דער דירעקטאר קאמאטאקא האט די דעלע- גאציע בערהענגט און פערזיכערט, אז צו די- אנטער- סטעיטשע ארויסטערענגען אויף דער פויזנער או- ניווערזיטעט וועט געמאכט ווערען א סוף.

ווארשע, 4 (יט"א טעלעפאניש) נישט קוקענדיג אויף די פערזיכערונגען פון דעפארטמענט-דירעקטאר קאמאטאקא, זענען געסטען ווייטער פארגעקומען אויף דער פויזנער אוניווערזיטעט — אנט-יודישע ארויסטערענגען, יודישע סטודענטען זענען געשלאגען און בעזייטיגט געווארען פון דער אוניווערזיטעט.

די לימודים זענען איבערגעריסען געווארען אויף אבאנאנעסטימטער צייט.

ווארשע, 4 (יט"א טעלעפאניש) פויזען, 4 (טעלעפאניש) היינט בייטאג, איז פארגעקומען אבא- פירליכען מעמאריאל אויף דער פויזנער אוניווערזיטעט. סענאט, אויף וועלכער עס איז בעשטעטיגט גע- ווארען די פערזיכערונגען פונעם רעקטאר צו אפ- פאליטישע מאדעל.

דעם זעלבן טאג, האבען זיך די ארויסטערענגען גען איבערהורט אויף דעם פארמאציע-פאקולטעט. אין אלע פאלען האט פאליציי אינטערווענירט, אלע שולדיגע אין ארויסטערענגען די אוואנטורעס זענען ארעסטירט געווארען.

בעשטראפען די זשורנאליסטען פארן העצען צו גוואלד-טאטען און פאליטישע מארדן וועט העריא פארערען פון לאוואל

פאריז, 4 (ספ. טעל.) אין רעוואלוצאנארישען פאקטאנאלאג, איז דער מיניסטער העריא וועט פארשטע- לען פאר'ן פרעמיער לאוואל די דעווערעמאנען, וועל- כע זענען אפגערוקט געווארען בעת דער דיסקוסיע, און צווישען וועלכע עס ווערט פון דעם אינער- מיניסטעריום געפאדערט צו פערזיכערען אבא- פאליטישע מאדעל. נעמען די עקסטרעמעס זשורנאליסטען פאר'ן העצען אין ארטיקלען צו נעוואלד-טאטען און פאליטישע מארדען.

פאריז, 4 (ספ. טעל.) היינט בייטאג איז פארגעקומען א צענדליג פון דער פארלאמענטארישער ראדיקאלער גרופע, אויף וועלכעס ס'איז געפירט געווארען א הייסע דיסקוסיע דער מיט. העריא האט עטליכע מאל אינטערווע- נירט לטובת דער רעגירונג, אטווינענדיג, אז זי בע- מיהט זיך נאכצוקומען די פארערוגען פון דער פארטיי, און אז מ'קאן זי נישט פערשולדיגען אין שוואכער צומעפונדענקייט צו די רעפובליקאנישע אינסטיטוציעס.

אמעריקאנער נאפט פאר איטאליען סענסאציאנעלער אפמאך אויף 30 יאהר

ניר-יארק, 4 (ספ. טעל.) איינע פון די אמעריקאנער אגענטורען ברענגט די סענסאציאנעלע ידיעה, אז צווישען איטאליען און סטאנדארד אויל-קאמפאני אין ניו-דזשערסי איז געשלאסען געווארען אבא-פאמאך, וועלכער גא- ראנטיירט דער דאזיגער געזעלשאפט א מאנאפאל פון צושטעלען נאפט פאר איטאליען אויף 30 יאהר. דער דאזיגער אפמאך וועט אריין אין קראפט מיט'ן מאמענט ווען די פעלקער-ליגע וועט אנטהאלטען דעם עמבארגא אויף נאפט. די צושטעלונגען דאך- פען, אין הסכם מיט י-דוועלעס נאפט-פאליטיק, דערהאלטען ווערען אין די גרעניצען פונעם אפ- מ'אך.

ניר-יארק, 4 (יט"א טעלעפאניש) דא איז איינגעארבעט געווארען א טרויער- אקאדעמיע נאך דעם פערשטארבענעם בערנארד דערישונט אין א פערנעכערטער אויפלאגע און וועט ענטהאלטען א רייכען פובליציס- מיטשען און ליטערארישען מאטעריאל פון:

טרויער-אקאדעמיע נאך בערנארד דייטש

דייטש. מיט רעדעס זענען ארויסגעטרעטען דער ניר-יארקער בירגערמייסטער, ראבי סטילען וויין, לואי ליסקי א. א. א.

ניר-יארק, 4 (יט"א טעלעפאניש) דא איז איינגעארבעט געווארען א טרויער- אקאדעמיע נאך דעם פערשטארבענעם בערנארד דערישונט אין א פערנעכערטער אויפלאגע און וועט ענטהאלטען א רייכען פובליציס- מיטשען און ליטערארישען מאטעריאל פון:

אונזער ווארט "ברידערליכע הילף"

טערוויסן האט עס, אז די הויכשולען אין וואר- שא האבען זיך ווידער געעפנט, און אז פארגעמ- מען איז די טעפונג און די לימודים נאכ'ן רחוק. און דער ווירטליכקייט אבער האט די רוחניקייט אזוי אויסגעוועהן:

אין דעם וועטערינאר - אינסטיטוט האט די ענדעקישע יונגער שוין פון סאמע אינערפריה אן אנטהוויפן אבא-אנטי-יודישע העצען: מען האט ביד- רחבה און פאליטישענדיג אפגען פונאנדערשטעמליט יודען-פרעסערישע פאליטישענדיג און די אמאליגע "שטאפעס" אפארעמירט, האלטענדיג דערפון אין איין שרייט, פרעשט זי זשורנאליסט.

די דאזיגע וועטערינארישע תורה שבעל פה האט זיך אבער נישט אויסגעלאזט מיט פלוצ, אירענען- לאזונגען, נאר 6 אין אוועק, נאך די לעצטעס, האבען די ענדעקישע סטודענטען געפילדעט א שפאר לער פארן פנין פונם אינסטיטוט און גע'הרג'עט מכות רצח אלע דורכטוהענדע יודישע אקאדעמ- יסטען.

אין אוטוועהוויטעט איז די "דיליגענץ" אפגע- רעדווערט געווארען פלוצ בוי צו אנטעמיטישע פלוצ-פאקטאנאלאג (באליטאנאס אין פאטענץ) און דאס פאליטישענדיקע האט פלוצ ארויסגעגעבען אבא- אויפדור פון דער "בראטנא פאמאך" גע'חמל'עט פון איהר קוראטאר, דעם פראפעסאר אינגאנצ'י ראד- ווישעווסקי.

אין דעם דאזיגען אויפדור ווארפט די "בראטנא פאמאך" אריין דעם גאנצען חטא אויף די... יודען און די קאמיוניסטען — דאס האבען זיי זיך. הייסט עס, אליין נערה'עט און גע'מחית'ט.

ס'איז דאך פלאך, ווי דער מאג, אז אזוי איז עס, און אזוי וועט עס אויך זיין, פונקט אזוי ווי עס איז געווען מיט דער אונטערפליכער אונטער- אפצוירישע פון גאנצ'י, וועלכע האט זיך אליין אפ- געשמיסען.

דעם טעות האבען אבער די ענדעקישע סינ'ס פון די פערשידענע, "בראטנא פאמאך" ווען זיי מיטלען, אז — די שמיץ טרעפען נישט אין זיי צו- רוק!

ב.

טאג-טעגליך אויסען איין זאך...

דער רעוואלוצאנארישע פאקטאנאלאג, איז פארגעקומען א צענדליג פון דער פארלאמענטארישער ראדיקאלער גרופע, אויף וועלכעס ס'איז געפירט געווארען א הייסע דיסקוסיע דער מיט. העריא האט עטליכע מאל אינטערווע- נירט לטובת דער רעגירונג, אטווינענדיג, אז זי בע- מיהט זיך נאכצוקומען די פארערוגען פון דער פארטיי, און אז מ'קאן זי נישט פערשולדיגען אין שוואכער צומעפונדענקייט צו די רעפובליקאנישע אינסטיטוציעס.

ניר-יארק, 4 (יט"א טעלעפאניש) דא איז איינגעארבעט געווארען א טרויער- אקאדעמיע נאך דעם פערשטארבענעם בערנארד דערישונט אין א פערנעכערטער אויפלאגע און וועט ענטהאלטען א רייכען פובליציס- מיטשען און ליטערארישען מאטעריאל פון:

ניר-יארק, 4 (יט"א טעלעפאניש) דא איז איינגעארבעט געווארען א טרויער- אקאדעמיע נאך דעם פערשטארבענעם בערנארד דערישונט אין א פערנעכערטער אויפלאגע און וועט ענטהאלטען א רייכען פובליציס- מיטשען און ליטערארישען מאטעריאל פון:

ב.

צו אונזערע לעזער!

דער מארגענדיגער פרייטאג-נומער פון "נייעם פאלקסבלאט"

דערישונט אין א פערנעכערטער אויפלאגע און וועט ענטהאלטען א רייכען פובליציס- מיטשען און ליטערארישען מאטעריאל פון:

רעד. י. אוגער, מ. בראדעוואן, דיר. ח. זשיטלעווסקי, דיר. פ. פרידמאן, לעא קעניג, ש. ניגער, י. אבערשטאנעק, טראנק אדוו. ז. שטרויך, נ. פערלמאן, דיר. ל. שיפמאן, דיר. י. האנדזלע, אדוו. ע. שעט- קין, דיר. ח. קנאפניג, דיר. א. פאקשא- סקי, י. ראזענבערג א. א.

קאלאסאלער גאלד-ציפדום אין אמעריקא

האט ארויסגערויפן א שטארקע בעאמרוהיגונג אין די פינאנץ-ספערע

אויסער-מיניסטער בעה ווינשט ערפאלג אין דעם א"י אויפבו
פון ריכטער לייב יפה'ס בעזוך ביים אויסער-מיניסטער
ווארשע, 4 (יט"א טעלעגראף)
ווי מיר האבען שוין מיטגעטילט, איז לייב יפה אויפגענומען געווארען פון אויסער-מיניסטער בעה. ווי מ'גייט איבער, האט יפה בעה דעם געשפערד געגעבען אן אויספירליכען בעריכט איבער דעם יודישען אויפבו. ווי די גרויסע ערפאלגען אויף אלע געביטען אין ארץ-ישראל. מיניסטער בעה האט אויפגעקוקט אויסגע הערט דעם בעריכט און ארויסגעוויזען גרויס פער-שטענדעניש פאר דעם ארץ-ישראל-אויפבו און דערביי בעטאנט, אז די מיליטערישע רעגירונג שטיצט אייביג אויפ'ן אינטערנאציאנאלען פארום די יודישע אספיראציע אין ארץ-ישראל, דער אויסער-מיניסטער האט יפה'ן געווינען ערפאלג אין דער ארבייט.

500 פונט פאר דער פאמיליע פון הרב קוק בעשטימט די תל-אכיער שטאט-פערזאנלעכע

תל-אכיער, 4 (יט"א טעלעגראף)
די שטאט-פערזאנלעכע האט בעשטימט 500 פונט, אויסצוגלעסן די משפחה פון הרב קוק. ס'איז אויך בעשלאסען געווארען אויסצוגעבען הרב קוק'ס תהלים אויפ'ן חשבון פון דער שטאט.

אויף 15 מאדאטען צו תל-אכיער שטאט-פערזאנלעכע
24 ריכטער מיט הינדערט קאנדידאטן
תל-אכיער, 4 (יט"א טעלעגראף)
אויף די 15 מאדאטען צו דער תל-אכיער שטאט-פערזאנלעכע זענען ביז איצט 24 לויט-טעם מיט העכער 100 קאנדידאטן. שוין שטערנדיקע אויך בעשטימט געווארען אלס עהרע-ברירער פון תל-אכיער.

אנטיסעמיטישער בלאק פון קוזא - גאנא - וואידא אין רומענישע פארלאמענט
בוקארעסט (יט"א)
האט זיך געשאפען א בלאק פון די פארטייען פון אנטיסעמיטישע פארטייען. קוזא, גאנא, וואידא פון דער נאציאנאל-רומענישער פארטייען אקטא וויאנא נאנט, און פון רומענישע פארטייען פראנאנט, געווען דעם אלגעמיינעם וואידאווען וואר. אויך דער לעצטער וועג פון פארלאמענט איז געווען דער שפאנין פון, נאציאנאל-בלאק. די רייכע-פארטייען געווארען אנגעשטעלעט מעלדונג, די גלייכצייטיג פראקלאמירטע פראגראם-פונקטען זענען נישט אפגע-אנטיסעמיטישע, ווי בעשטערענען א בער אויסגעשפראכען אנטיסעמיטישע צילען. דער בלאק קואליטאציע וואידא איז דער דריטערשטער אין רומענישען פארלאמענט.

ייד. סאציאליסטישער פערבאנד די שטערונג צום ציוניזם
קליינלאנד, 4 (יט"א טעלעגראף)
אויף דער יעהרליכער קאנפערענץ פון יודישע סאציאליסטישע פערבאנד אין אמעריקא איז בער שלאסען געווארען, נישט צו ענדערען די געגאנגענע שטעלונג פון פערבאנד צום ציוניזם.

די פרא-פאלעסטינא-קאנפערענץ פון דער יודישער ארבייטערשטאט אין ניו-יארק

ניו-יארק (יט"א) היינטיגען זונטאג איז אין ניו-יארק פארענקומען - ווי יט"א האט שוין מיטגע-טילט - די פרא-פאלעסטינא קאנפערענץ פון ניו-יארק יודישען ארבייטער פערבאנד אין אמעריקא. אין דער קאנפערענץ האבען זיך געטויילט 1800 דעלעגאטען וואס האבען רעפערענצירט א האלב מיליאן יודישע ארבייטער איבערן גאנצען לאנד.
מיט רעדעס זענען אויך דער קאנפערענץ ארויס-געטראטען די שלוחים פון דער א"י ארבייטער-שטאט פרוק צוקעמאן און נאכדע מיטען פאר דער מעגליכער פון דער קאנפערענץ קאנפערענציע אין א"י פראג. פראג אפגעטייטער דער יודישער סאציאליסטישע פיהרער געוואהרט זענער (פעקאנט בעזונדערס פון ווי דייטשען ענטליפען פון קאנ-צענטראציע-לאגער אין אראניענבורג), דער געווייט מיט נאכדעם פון סאציאליזם, מאדאט, האט געזענען ווי צווייטע פון פארשלאגן פון דער סאציאליסטישער יודישער שער חלה צו ערשטען דעם נאמען פון יודישען קאנפערענץ אין סאציאליזם, רעניע ווארדארפ-פארשטאט אויך, פארשטאט פון דאניסיוס לאסאט, אין דעם פיינעליכען נאמען-ענדערונג האבען זיך געטויילט פארשטענדער פון די מאכט ארגאנען פון ציוניזם, מיר ליטעווישע און רעליגיעזע קערפערשאפטען און פון דער יודישער חלה. מיט רעדעס זענען ביז דער נע-לעגאטע ארויסגעטרעטען דער רב חסיד פון סא-לאקא, דר. צבי קארען און פערטער פון דער מאכט.
דאניסיוס לאסאט איז דער נאמען פון פער-שטאט-פערעס נריכטיגמאטלישען ערצבישאן פון וואקינאמא (אנטע) וועלכער איז געווען אן איינפער-זאכע.

יודישער קווארטאל אין סאלאניקי אנגענומען אויפ'ן נאמען פון גריכיש-ארמאדאסטישע ערצבישאן, א גרויסע יודע-פריינד

סאלאניקי, (יט"א) דער גענעראל גובערנאטאר פון סאלאניקי, מאדאט, האט געזענען ווי צווייטע פון פארשלאגן פון דער סאציאליסטישער שער חלה צו ערשטען דעם נאמען פון יודישען קאנפערענץ אין סאציאליזם, רעניע ווארדארפ-פארשטאט אויך, פארשטאט פון דאניסיוס לאסאט, אין דעם פיינעליכען נאמען-ענדערונג האבען זיך געטויילט פארשטענדער פון די מאכט ארגאנען פון ציוניזם, מיר ליטעווישע און רעליגיעזע קערפערשאפטען און פון דער יודישער חלה. מיט רעדעס זענען ביז דער נע-לעגאטע ארויסגעטרעטען דער רב חסיד פון סא-לאקא, דר. צבי קארען און פערטער פון דער מאכט.
דאניסיוס לאסאט איז דער נאמען פון פער-שטאט-פערעס נריכטיגמאטלישען ערצבישאן פון וואקינאמא (אנטע) וועלכער איז געווען אן איינפער-זאכע.

מען איז אריין א וועג

פון די אונטערגאנגלענען אין שטערנער גע-היימיש.
מ'דארף האפען, אז א פערשטענדיגונג וועט דערגרייכט ווערען, בעה דעם שפאנין וויאנא פון מיט. סאמאל האט אין פאריז, די יודישע, אז מוסאליני נעמט אן דעם פאר-יעקט פון די עקסטרעמען און שום בעווארענישען און צו די קאנפערענץ וועלען אפגעשטעלט ווערען אין דער קאנפערענץ וואך, זענען פריהצייטיג.

„דער געלער פלעק“

פאריז, (יט"א) אין א פאריזער פערלאט איז די טעג ערשינען א פלעק, „דער געלער פלעק“, וואס פערלאטעל די אויסגאבע פון פאליטיק פון דריטען רייד נעמען די וועג, דאס בוך האט קרוב 300 זייטען. א פארווארט האט צום „געלער פלעק“ געשריבען דער פערזאנלעכער דיכטער ליאן פויכט-וואנער, וועלכער פיהרט אויס צו אנדער.
די שטומפגע-גרויזמאכט פון די מיטעלאטע-ליבע ווערענדיגות קומען פאר מענשליך, ווען מען פערמאכט זי מיט דער אנהאנג-ווער פראטאסטע און דער דיכטער-פערשטע פון דעם היימיש-גען דיכטער. אין היינטיגען דיכטער-נעשע, חזון ויכער זאכען, וואס זענען נאך מיואס'ער ווי די יודענדיגות און וואס פערדאנען די וועלט-ציוויליזאציע געפערליכער ווי די סיסטעמאטישע פער-זאכע.

פאר גארד, ביזשומעריע
אין לאמבארד-וויטעס
צאלט די עכסטע פרייזען
איזידאר פיאדא
פיעטריסאווער 7.
J. Lubicz
כירורג און ארטאפעד
9 פאלודניאווא 9
טעל. 189-17.
פאר אונזערע שטעלען
רעמאניאציע-פרייזען
Dr. med.
N. Nadel
ספעציאליסט פון אקסערעי-און פרויען-קראנקהייטען
אנדזשעליא 4, טעל. 189-17.
נעמט אן פון 12-10 און פון 11-5.

תומכי-אורחים
פאמארסטא 18, טעל. 266-31
מיר טייערע מיט, דאס אין פערזאנלעכע קאנפערענציע זמירות
אנדאוואקאט
יערע מיינאמא און מיינאוואר פון 7 ביז 8:30 אונטען אין ערטיקע
יודישע עצות
פאר מיטגלידער, שטענדר פון אונזער אינסטיטוציע און פאר אונזערע-גלייכע-נענצליד אומזיסט.
א מינימאלען אפצאל ווערט גענומען פאר דויכערען ספרות.
די פערזאנלעכע.
Dr.
Wajnberg
ספעציאליסט פאר לונגען, הארץ, און סקלערא-קראנקהייטען
פיעטריסאווער 145
טעל. 126-02.
נעמט אן פון 9-10 פרייז, 8-5, 9-8.

נער קורצע שווערע לידען אין געשטארבען אין עלטער פון 65 יאר
פון לויט פון אונזער פיערע מוסער, אונזערע, נרויסטער און שטונט
אשר'ן נאך
נ"ע פערסע
דור הכהן י"י
האפלאז
די לוי קומט פאר היינטיג, דא-נעשטע, דעם 5. דעצעמבער 1935, 1. מוסען פון מויער-הויז, פערזענלעכע קאנפערענץ, ווענען חסד עס פילען פון און גרויס צער
די טיטער-ווערנדע קאמיליז.
אירע, נאז און האלז
הליניא
מיט בעטען פון
Z. Rakowski
פיעטריסאווער 67, טעל. 127-81
נעמט אן שטענדיג קראנקע (צוועק אפעראציע א. נ. ו.) ווי אויך צומאל-טאקעס פון 2-9 און פון 8-4 אונטען

ויכטיג פאר דאמער
נאך 2 זי, ווערע
פאר 2 איבערע
מאכט די עלטסטע
הימען
אויך גאנץ ניי ווי
אויך ניי הימען צו
350 „TOLA“
23 Zawadzka 23
לעז און
פערשפרייט
דעם נייעם
פאליטעלאס
Dr. med.
A. Banasz
כירורג-אוראלאג
Wólczńska 23, tel. 189-88
האט בעניט די אויפגעהאנגען.
נעמט אן פון 4-6 נאכמיטאג.

געדענקט, שטשענשליוו
צום ווינסער-סעזאן, א גרויסער אויסוואהל פון
אריגינעלע פיליצער און טאמאשאווער סחורות
אויף אנציגער און פאלטענס
פון די בעסטע מוואלימענטען ווי אויך פערזענלעכע רעסעסען
30% פיליצער
קומט און איבערצייגט א"י
R. Szcześliwy
5 נאוואמיעסקא 5
טעל. 156-09.
נעמענט פראנט II שטאק.

ספעציאליסט פון אקסערעי-און פרויען-קראנקהייטען
אנדזשעליא 4, טעל. 189-17.
נעמט אן פון 12-10 און פון 11-5.

ספעציאליסט פאר לונגען, הארץ, און סקלערא-קראנקהייטען
פיעטריסאווער 145
טעל. 126-02.
נעמט אן פון 9-10 פרייז, 8-5, 9-8.

פיעטריסאווער 67, טעל. 127-81
נעמט אן שטענדיג קראנקע (צוועק אפעראציע א. נ. ו.) ווי אויך צומאל-טאקעס פון 2-9 און פון 8-4 אונטען

כירורג-אוראלאג
Wólczńska 23, tel. 189-88
האט בעניט די אויפגעהאנגען.
נעמט אן פון 4-6 נאכמיטאג.

פאר קינדער-קראנקהייטען
נעמט אן ביי זיך ווערען אן
טעל. 111-87.
ווי אויך אין לעשניצע, פאמאני-אלעסאנדראווסקא 1.

זיבען מיליאָרד פֿונד תבואה

מוז פראדוצירט ווערען יעהרליך אין ראטעו-פערבאנד גרויסע רעדע פון סטאלין

פונ'ם איטאליעניש-אביסינישע פראנט

צייט פֿון אַפֿוואַרטען דויערט שוין זינט 2 וואָכען, און אַזאַ אַחוץ קליינע צוזאמענשטויסען, קומט קיין שום ערנסטע נישט פֿאַר. צו די איטאליענישע פֿאַרפֿאַסערעס אַויפֿן פֿאַרענט פֿון מאַקאַלע דערנענטערען זיך שטאַרקע אַביסינישע אַפֿטיילונגען.

אויפגעלעזט 44 קארטעל-אפמאכען

דער האַנדעלס-אויסוואַרטער - מיניסטער גרעצקי, האָט, אַויפֿן יסוד פֿון קאַרטעל-געזעץ לעה עהא אַויפֿגעלעזט 44 קאַרטעל-אפֿמאַכען אין פֿערשידענע אינדוסטריע-בראַנזשעס, וואָס זיך אַינפֿירן בראַנזשעס, פֿאַפּיר, נאַפֿט און מינעראַל-בראַנזשעס.

צוקער - 1 זל. א קילא

היינט איז דערשינען דער, דווענטיג אונטערן אין וועלכען עס איז פֿערענעטליכט די פֿערציק-נונג פֿון פֿינאַנץ-מיניסטעריום, וואָס רעגולירט די פֿירונג פֿון צוקער. א דעמאָנסטראַציע פֿון טיפּען צוקער צו 95 זל. אַקטיוו מיט 99 גראַשען פֿאַר 100 קילאָ. פֿון דעם פֿערפֿליכטענער פֿרויז פֿון 1 זל. אַקטיוו פֿאַר אַ קילאָ, מאַכט אַויס דער ריווח פֿון אַ זאָק צוקער 4 זל. מיט 1 גראַשען אַנשטאָט דעם, ווי עס איז ביז איצט געווען 3.39 זל.

אויפֿן יסוד פֿון דעם מלוכה-פֿערענעטעס דעקלערעט, האָט האַנדעלס-און אינדוסטריע - מיניסטעריום אונטערגעשריבן אַ פֿערציק-וועגן די נייע פֿירונג אַויף איינעם א. א. מעטאָדען.

דזשיינט-דירעקטאר שוויצער אין ווארשא

וואַרשאַ, 4 (יט"א טעלעגראַפֿיש) קיין וואַרשאַ איז געקומען דער דירעקטאר פֿון "דזשיינט" אַויף אַיראָפּא, דער שוויצער. ער בלייבט אין וואַרשאַ עטליכע טעג.

3 באמבע-אטענטאטען אין אטען

ווינ, 4 (פ. טעל.) פֿון אַטען איז טען מורדע, אַז דאָרט האָבען אויפֿגעריסען 3 באַמבעס: פֿאַר'ן הויז פֿונעם נעווערעל האַרטינסאָוואַס, פֿאַר דער רעדאַקציע פֿון דער ליבעראַלער צייטונג, "נעש" קאָסמאָס, און פֿאַר דער רעדאַקציע פֿון דעם אַנטיסעמיטעלעקסיטעט-שען, "העליניקאן מעלאן". אין די דריטע באַמבע האָט אויפֿגעריסען פֿאַר'ן הויז פֿונעם פּאָלס, אַיקאָנאָמו. קיין גרויסע היזקות האָבען די אויפֿרייסען נישט גע-מאַכט.

געשטארבען דער ראש ישיבה אין לאמזשע

לאַמזשע, 4 (יט"א טעלעגראַפֿיש) אין עלטער פֿון 90 יאָר איז געשטארבען דער ראש ישיבה ישראל ליב ענזלסקי.

דער פאטאגראפישער אטעליר "POLONJA"

31 גלאַנסקא 31 פֿיהרט אַויס אַלערערט פֿאַטאָגראַפֿיעס צו פֿע-סער, לעגאַטימאַציעס, מעטריקעס זיי אַויף צו דער אַפֿעוועקעטשאַנע קלייט פֿאַר שריפטען, פֿערשטעטיגט דורך דער האַנדלעקסער-קאַמער. אַלעס צו זעהר פֿירליע פֿרייזען.

אויפֿן פֿערלאַנג פֿון קליענט פֿערטיגט אַיך אַויס אין פֿערלויף פֿון עטליכע מינוט. אַלעס שעהן און גוט רעטוירט. פֿאַסטקאַרטען ווערען אויסגעפֿערטיגט קלייט די ניעסטע זשורנאַלען צו זעהר פֿיליגע פֿרייזן.

"POLONJA" גוטערמאַן

אויפֿגעבן: דירפֿל פֿאַטאָגראַפֿיע גוטערמאַן לאַדז, גראַנסקא 31

אָסמאַראַ, 4 (פ. טעל.) דער ספּעציעלער פֿאַט-קאַרעספּאָנדענט טעלע-גראַפֿיע: היינט זענען פֿאַרגעקומען קליינע צו-צאמענשטויסען צווישען דעם טייך טאַקאַווע און מערב פֿון מאַקאַלע.

רומ, 4 (פ. טעל.) דער אַפֿיציעלער איטאליענישער קאָמוניקאַט טעלעפֿאָן, אַז אַויף קיין איינעם פֿון די פֿאַר-טען איז גאַנציש אַוויס געשעהן, וואָס זאָל ווערט ווין פֿערבאַטערט צו ווערען.

לאַנדאָן, 4 (פ. טעל.) איטאליענישע קוועלען זענען מורדע, אַז די איטאליענישע קאָפּיענט האָט היינט אַפֿגעהאַל-טען זיין געווענליכע מיטוואָך-וועג, און לויפֿענדי-עניזם, אַויף ווייטער דיסקוטירט וועגען דער איי-נערנאַציאָנאַלער סיטואַציע.

פֿון די ידועות, וואָס זענען רעפֿערירט געוואָרען פֿאַר די מיטגלידער פֿון דער רעגירונג, איז צו דריי-נען, אַז עס איז דאָ זעהר וועניג סיבות צו זיין אַפֿמייטשט בנודע די משפּליכקייטען שטעל צו ער-לעגנען דעם איטאליעניש - אַביסינישען קאָנפֿליקט.

סימנים פון אפשפאנונג אין דעם איטאליעניש-אביסינישע קאנפליקט

לאַנדאָן, 4 (פ. טעל.) די פֿינאַנציווע פֿרעסע סיגנאַליזירט אַ ריזי-סימנים פֿון אַפֿשפּאַנונג אין דעם איטאליעניש-אַביסינישען קאָנפֿליקט. דער הויפט-שער קאַרעספּאָנדענט פֿון האַוואַס שטרייט אונטער די ספּעציעלע אַטמאָספֿערע פֿון אַפֿשפּאַנונג אין רומ, און וווינט אַז, אַז איטאליען וואָלט איצט גענוגט נעווען צו אַ הסכם אַויף אַזעל-כע בעדינגונגען, וואָס זאָל פֿאַר אַינער אַנערקענען די פֿיראָזיטעט טעריטאָריאַלע דערפֿערונגען אין דער פֿראַנצויז טיטער.

דייטשלאנד פערשפילט אינ'ם פוסבאר-מעטש מיט ענגלאנד 3:0 (1:0)

10.000 דייטשען אין לאנדאן

לאַנדאָן, 4 (פ. טעל.) דאָ איז אַ דער אַווענעוועהייט פֿון 60 טויז-זענד מענשען פֿאַרגעקומען דער פֿוסבאַל-מעטש צווישען די רעפֿערענצאָנען פֿון דייטשלאַנד און ענגלאַנד אַ גאַנצען פֿאַרמיטאָג האָט געקאָסען אַ שלאָס-רעגן אַזוי אַז דער פּלאַץ איז געווען פֿליכט, דאָס האָט די ענגלאַנדער געשטערט צו שפּילען נאָרמאַל און זיי האָבען בעזיגט, די דייטשער רעפֿער-זענטאָנען נאָר מיט 0:3. די ענגלישע מאַנשאַפֿט איז טאַקשיט אַן עטעניש געשטאַנען אַויף אַג-אויפֿערגלייכליך האַנדלעך מדרגה, ווי די דייטשע און וואָס די גאַנצע צייט פֿון מעטש געהאַט אַ רי-זיגע איבערמאַכט, און גרינגעשעצט דעם גע-נער, אַבער ווי געזאָגט, האָבען די אַטמאָספֿערישע בעדינגונגען ווי געשטערט דעם נאָרמאַלען לויף פֿון שפּילען, און די ענגלאַנדער האָבען בלויז 3 מאָל אַריינגעפֿאַקט דעם באַלעס אין טויער פֿון די דייטשען, די דייטשען האָבען נישט געקענט ער-צילען אַפֿילו קיין עהרען-טויער. ביי נאָרמאַלע בעדינגונגען וואָלט די מפּלה פֿון דייטשלאַנד גע-ווען אַ פֿיל גרעסערע.

דער פֿערלויף פֿון שפּילען האָט דערוועגן, אַז דייטשלאַנד איז נאָך ווייט, וויס הינטערשטעליג לגבי די ענגלישע פֿוסבאַל-שפּילער.

דער נעכטיגער מעטש צווישען די פֿוסבאַל רעפֿערענצאָנען צווישען ענגלאַנד און דייטשלאַנד האָבען די דייטשען געוואָלט אויסנוצען פֿאַר וויער פֿאַרפֿאַנגדע, צום מעטש זענען קיין לאַנדאָן אַרױס-געפֿאַהרען 10 טויזענד היטלעריסטען. בכלל האָט דער דאָזיגער מעטש אַרױסגערופֿען אַ געוואָלדיגען שטורעם פֿון פֿאַרשטעטען אין גאַנץ ענגלאַנד. די היטלעריסטען האָבען זיך געגרייט אויסצו-נוצען דעם מעטש מיט ענגלאַנד אין לאַנדאָן פֿאַר וויער פֿאַרפֿאַנגדע. די ענגלישע מאַכט-אַרמאָנען האָבען אַבער פֿריהער אַרױסגעגעבען שטרענגע פֿער-אָרדנונגען. יעטועדע אַרױסטרעטונג פֿון די דייטשען איז געוואָרענעס געוואָרען - וועט האָרב בעשטראַפֿט ווערען.

אַ סך פֿאַליצי האָט געהיטען די אָרדנונג, די דייטשען האָבען נישט געטראָגען קיין שום אַפ-צייכענענען. זיי זענען אַרומגעפֿאַהרען איבער די לאַנדאָנער גאַסען אין 280 אַויסגאַרען. וויער אַפֿפֿאַהר פֿון לאַנדאָן האָט געדויערט פֿון 6 ביי-אָרענד.

געגען דער פערלינער ארומפיהרע-בעוועגונג אין האראנד

אָסטערדאַם, 4 (יט"א) אין אַמסטערדאַם איז די טעג פֿאַרגעקומען אַ גרויסער מיטונג, גערופֿען דורכן "קאָמיטעט צו פֿערטידיגען די אַלימפֿישע אידעע", אַוויף וועלכען משה-ערע רעכטער זענען אַרױסגע-מרטעטען געווען אַרױסצוירען די הייז-אַרױס-צייט-פֿיאַדע אין בערלין, אַוויף דעם מיטונג זענען פֿאַרגע-לעזען געוואָרען דעפֿעשען פֿון צושיטמינג פֿון אַמע-ריקע און פֿעלגנען, די רעדנער האָבען גערופֿען די הא-לענדישע עפענענדיקייט פֿאַרשטענדיג צו פֿאַקטאַר טיערען די בערלינער אַלימפֿיאַדע.

אין אַמסטערדאַם איז אַרױסגעשטענען געוואָרען אַרױסצוירען די אַלימפֿישע אידעע, אַוויף וועלכען משה-ערע רעכטער זענען אַרױסגע-מרטעטען געווען אַרױסצוירען די הייז-אַרױס-צייט-פֿיאַדע אין בערלין, אַוויף דעם מיטונג זענען פֿאַרגע-לעזען געוואָרען דעפֿעשען פֿון צושיטמינג פֿון אַמע-ריקע און פֿעלגנען, די רעדנער האָבען גערופֿען די הא-לענדישע עפענענדיקייט פֿאַרשטענדיג צו פֿאַקטאַר טיערען די בערלינער אַלימפֿיאַדע.

דער מונקאטשעווער רבי פערמשהט איה 15 מעג ארעסט

פּראָג, 4 (יט"א) פֿאַרן ערליכט אין מונקאטש איז פֿאַרגעקומען דער פֿאַרזעס פֿון מונקאטשער רבין שפּירא, וועלכער איז אָנגעקלאַנגט געוואָרען דערפֿאַר, וואָס פֿאַר די וואַהלען צום טשעכאסלאַוואַקישען פֿאַר-לאַמענט האָט ער אַוויף אַ וואַהל-פֿערזאָמלונג בעלוי-דינט דעם דעמאָנסטראַציען קאָנפֿידענט און איצטיגען דעפּוטאַט ד"ר חיים קונעל און איהם אָנגערופֿען "שטאַטס-פֿערערטער". דאָס געריכט האָט דעם מונקאטשער רבין פֿער-משה'ס צו 15 טעג אַרעסט. ווי פֿעקאָנט, איז שפּירא מיט עטליכע חרשים צוריק פֿער-משה'ס געוואָרען צו אַנ'עהענליכער שטראַף פֿאַר אַרױסוואַרפֿען אין דעם דאָס העפֿערדישע גימנאַזיום אין מונקאטש אין די קרייזען, וואָס שטיצען דאָס גימנאַזיום.

פֿאַר'ן קריג - 4 מיליאָר פֿון יעהרליך און איצט זעכסטמאלפֿען מיליאָר פֿון פֿרויט-בנאווה) האָט סטאַלין געווענדיג די אויפֿמערקסאָמקייט דערויף, אַז דער פֿערפֿרוך פֿון פֿרויט וועט אונאויפֿהע-ליך וואַקסען, סחמת דעם וואַקס פֿון דער בעפע-לעזונג פֿכאַל (יעהרליכער צוואַוואַקס - 3 מיליאָן) אין פֿון דער שטאַטשיסער בעפע-לעזונג פֿערט (פֿערדאַלונג - יונט די צייטען פֿון דער רעוואָלוציע).

אין 4-4 יאָר אַרום מוז די פֿרויט-פֿאַרזאָרע-ענערייכען ביי 7 מיליאָר פֿון יעהרליך, בכדי צו-זעטיגען די בעפע-לעזונג.

סטאַלין האָט דערפֿי אונטערגעשטראַכען אַז פֿיל אַכט ווערט געלעבט אַוויף דער אַרבייט פֿונעם טעכנישען פֿערסאָנאַל, וואָס בעדינט די לאַנדווירט-שאַפֿט-מאַשינען, ביי הויפּען די לאַנדווירטשאַפֿט-פֿאַרזאָרע אין די סאָוועטען.

פירשט דאלגארוקי-אנאגענט פון האמאניטער?

רייז-דע-זשאַנעראַ, 4 (פ. טעל.) אין דער שטאַט סאַנאַטאָ איז אַרעסטירט געוואָר-ען דער רוסישער פֿירשט איבאַר דאַלגאָרוקי, וועל-כען מ'זאָל חושד, אַז ער איז אַנאָגענט פֿון קאַס-אינטערן אַוויף פֿראַנצויזען.

פערשוואונדען געווארען א סאוויעטישער אעראפלאן

מאָסקוואַ, 4 (פ. טעל.) אין דער נענטער פֿון דער אַוועדע באַרזש (מי-טעל-אויפֿען) איז פֿערשוואַונדען געוואָרען אַ סאָווע-טישער פֿאַסאַזשיר - אַעראָפּלאַן מיט 3 פֿאַסאַזשירען מען וויכט דעם פֿערשוואַונדענעם אַעראָפּלאַן.

נאך א העניגליכער ווייט אין לאנדאן

אַסלאַ, 4 (פ. טעל.) דער עניג האַפּטאָן דער 7-טער האָט היינט גע-מאַכט דער רעגירונג, אַז סחמת דער לויז פֿון דער פֿירשטין וויקטאָריאַ, פֿאַהרט ער אַרױס קיין לאַנדאָן אַוויף 2 וואָכען.

אויפ'ן ווייטען מורח

שאַנאַי, 4 (פ. טעל.) דאָס רעגירונגס-מיליטער האָט אַרױסגעשטויסען אַ קאָמוניסטישע אַפֿטיילונג פֿון דער שטאַט טשענסי (פֿראַנצויז האַאָן).

ברוגן אויף דער וועלט...

רומ, 4 (פ. טעל.) די יעהרליכע אויפֿגאַבע פֿונעם דיפּלאָמאַטישען קאָרפּוס, דעם 1 יאַנואַר, אינעם ענגלישען הויף וועט היינאָר נישט פֿאַרלויפֿען.

150 טויזענד דאלאר פון "הסה"

ניר יאָר, 4 (יט"א טעלעגראַפֿיש) "הסה" האָט בעשטימט 100 טויזענד דאָלאַר צו שאַפֿען אַ מעדיצינישען צענטער אין אַרץ-ישראל און 50 טויזענד דאָלאַר פֿאַר קרדיקמה.

אקאמיסיע פון 3 בן גוריון יצחק גרינבוים און הרב פישמאן

ירושלים, 4 (יט"א טעלעגראַפֿיש) די עקזעקוטיוו האָט בעשטימט אַ קאָמיסיע פֿון 3, וועלכע דאַרף בעשטימען די קאָמפּענענצען פֿון די דעפּאַרטאַמענט-דירעקטאָרען.

אין דער קאָמיסיע זענען אַריין: בן גוריון, יצחק גרינבוים און הרב פישמאן.

Dr. R. Zalcwasser

כירורג צעגעלניאָבא 19, טעל. 17-125 נעמט אָן פֿון 2-1 און פֿון 4-6.30

טעאטער "ראזמאטאשטי" צינגעל-נאם 27, טעל. 112-25

שניז מארגן, פרייטאג, 6.7.7. ערשטער אויף מרים פון וועלט-בעריהמטען ארטיסט אין זיין מדינת

הורט קאמשי

איז דאס דער וועג?

געגן די נירענבערגער געזעצן אויף אינטערנאצ. יוריסטען=קאנפערענץ איז פאריז

300 יורדיסטען, בעריהמטע פראפעטארען פון
יורדישע פאקולטעטען, אדוואקאטען, ריכטער פון
פערשידענע לענדער זענען זיך צוזאמגעקומען אין
אזארו ארץ א קאנפערענץ וועגן די געזעצען —
זייער ליטערגע — וועגן דער אנגעזעצליכקייט
פון די געזעצען אין היטלער־דייטשלאנד. די קאנ-
פערענץ האט הויך פראקלאמירט:
— אין דייטשלאנד האט די גוואלד־טאט פער-
טראטען דאס געזעץ!
די קאנפערענץ האט אנגענומען שארפע רעדא-
קאציעס:
(1) גענען די מיטעלאַטערישע יורדיש קאנ-
פערענציקס, (2) גענען די רעליגיעזע און עטנישע
פערפלאגונגען און (3) גענען דעם פערפיהרען א
פראצעס גענוץ טעלמאנען.
דער וויצע־פרעזידענט פון סענער גענעראל-
ראט ה' מאראן האט בערייט די קאנפערענץ
און צווישען אנדערען אויסגעדריקט דעם שארפ-
טען פראטעסט אין נאמען פון פארוינער גענע-
ראל־ראט גענען די רעליגיעזע פערפלאגונגען אין
דייטשלאנד.
דאן טרעטען ארויס א רייע בעריהמטע אדווא-

ווען נאכפאלען האט געווארפן זיין פערזענלעכע פראגע וועגן דעם אז, "צו פיהרען א קריג דארף מען היי זאכען: געלט, געלט און געלט" האט ער נישט געקענט וויסען אז אין וועלכער יאהר ארום וועלען זיינע ווערטער זיך נויטיגט אין א שטארקע אויספערזונג די געוואלדיגע ענטוויקלונג פון דער טעכניק, פערזענלעכע פון דער קריג טעכניק, האט נויטיג געהאט, בכרי צו פיהרען. קריג און צו פיהרען די באו די אויסערסטע גרעניצען מאטאריזירטע ארמעע א נאנצער רייה ווייזערפארדעטע און אין דער ערשטער רייה פרען שטאף און אוי ווי די ענטוויקלונג פון דעם מאטאריזירטען קאמפאטע האט ארויסגעפירט די פארערגע פון פליסיגע הייז שטאף שטעלער און א זיט ווייזער, וואס האבען געהאט פערזונלעך דאס ערשטע קריג, דארף מען נאך פאלענעם אויסצולע אפגעווענדעטע און דעם זיט אז בכרי צו פיהרען מלחמה סוף מען א חזו נעמט, האט פון איר נאכט.

ווען אין זשענעווע איז צום ערשטען מאל ענטשטאנען דער געדאנק אנטוויקלען שטאנטישע מאנע ציעס געטען אימאלען האפען זיך געזעהט נישט ווער נישט שטענדישע שטימען, וואס האבען געוויינלעך אין דער וויקטאריאנישע און אין דער מעגליכקייט צו פערזונלעכע אונזערע צוואנגס מיטלען. אימאלען אליין וואס האט נישט געוואלט אויסערייטען די פע ציהלונג מיט דער פעלקער ליגע — האט ערקלערט אז ווי וועט די סאנקציעס נישט בעטראכטען אלס א פערזענלעכע אסאך לעבן זיך. אבער באדעס ווי די סאנקציעס זענען איינגעפירט געווארען אין לעצטע זענען די סאנקציעס שטימען געווארען אלץ שוואך בער און איך אין אימאלען האט מען אנטשטעלען צו ענדערען די מיינונג און דער דאזיגער פראגע, די ענטשטע דארהינען וואס איז געשטאנען פאר דער אימאלענישער קריגסאידענטיזם צוליב פערזונלעכע און צו די סאנקציעס, 50 מלכות האט געוואוינען

אוי ווילדקייט! — און האטירט טארעס הויפט שרייבן: הוי! הוי! — א שטערל! — וועלכע אימאלענישע פון די גירענבערגער "געזעצן" גען יודען.

קייט שטארקערען ארגומענט וועגען דער נאצי ארגומעניזאציע. ווי די פולע טעקסטען פון די "געזעצן" האט מען נישט געדארפט.

מארגאדושיאפער האלט דאן א גרויסען פארגאטען ער וואס:

"דער פראפעסאר שוידט, דער דייטשער וויקטאריאניזם, האט אנטשטעלט אלע פרינציפען פון רעכט, וועלכע זענען ביז איינט געווענליך." די וואסאדאדענישע זיינען האט זיך אנטשטעלען מיט א פארטראג וועגען דעם אינטערנאציאנאלען קאנגרעס פון שטאף — רעכט, וועלכע איז מיט א צייט צוריק פארגעקומען אין בערלין. דער רעד פערזענלעך, דער דירעקטאר פון די בעלגישע טורמעס, גיט איבער, אז אויף דעם קאנגרעס האט מען געשטעלט, א מין "פאלאסטיק-פראנט" פון אלע דעלעגאטען געגען דער נאצידיסטן. אין רייכט טאג, וואו דער קאנגרעס איז פארגעקומען, האבען די נאציס געמוזט קלארען צו א דעמאקראטישער פארשונג. דער רעדערענט גיט איבער גרויל-סצענען וועלכע ער האט געזעהן אין די נאצי-לאגערען.

מיט א גרויסען רעדעראס ספעציעל געוויינעט די גירענבערגער געזעצן, טרעט ארויס דער סאציאליסטישער דעפוטאט מאטע. דער בער אימאטער יודען-פריינד, רעדט אין נאמען פון דער ליגע פאר מענשען — רעכט. עס איז דעבלאספער-שטענדיק — זאגט מאריס מוטע, — אז די דאזיגע ליגע, וועלכע איז געגרינדעט געווארען צוליב דעם קאמף פאר בערלינער דעם אונטער-לאגער דאמינאן דרייפוס, זאל ארויסטראגען איהר אלעסען פראפעסארס געגען די גירענבערגער געזעצן.

אוי ווילדקייט! — און האטירט טארעס הויפט שרייבן: הוי! הוי! — א שטערל! — וועלכע אימאלענישע פון די גירענבערגער "געזעצן" גען יודען.

קייט שטארקערען ארגומענט וועגען דער נאצי ארגומעניזאציע. ווי די פולע טעקסטען פון די "געזעצן" האט מען נישט געדארפט.

מארגאדושיאפער האלט דאן א גרויסען פארגאטען ער וואס:

"דער פראפעסאר שוידט, דער דייטשער וויקטאריאניזם, האט אנטשטעלט אלע פרינציפען פון רעכט, וועלכע זענען ביז איינט געווענליך." די וואסאדאדענישע זיינען האט זיך אנטשטעלען מיט א פארטראג וועגען דעם אינטערנאציאנאלען קאנגרעס פון שטאף — רעכט, וועלכע איז מיט א צייט צוריק פארגעקומען אין בערלין. דער רעד פערזענלעך, דער דירעקטאר פון די בעלגישע טורמעס, גיט איבער, אז אויף דעם קאנגרעס האט מען געשטעלט, א מין "פאלאסטיק-פראנט" פון אלע דעלעגאטען געגען דער נאצידיסטן. אין רייכט טאג, וואו דער קאנגרעס איז פארגעקומען, האבען די נאציס געמוזט קלארען צו א דעמאקראטישער פארשונג. דער רעדערענט גיט איבער גרויל-סצענען וועלכע ער האט געזעהן אין די נאצי-לאגערען.

מיט א גרויסען רעדעראס ספעציעל געוויינעט די גירענבערגער געזעצן, טרעט ארויס דער סאציאליסטישער דעפוטאט מאטע. דער בער אימאטער יודען-פריינד, רעדט אין נאמען פון דער ליגע פאר מענשען — רעכט. עס איז דעבלאספער-שטענדיק — זאגט מאריס מוטע, — אז די דאזיגע ליגע, וועלכע איז געגרינדעט געווארען צוליב דעם קאמף פאר בערלינער דעם אונטער-לאגער דאמינאן דרייפוס, זאל ארויסטראגען איהר אלעסען פראפעסארס געגען די גירענבערגער געזעצן.

אוי ווילדקייט! — און האטירט טארעס הויפט שרייבן: הוי! הוי! — א שטערל! — וועלכע אימאלענישע פון די גירענבערגער "געזעצן" גען יודען.

קייט שטארקערען ארגומענט וועגען דער נאצי ארגומעניזאציע. ווי די פולע טעקסטען פון די "געזעצן" האט מען נישט געדארפט.

מארגאדושיאפער האלט דאן א גרויסען פארגאטען ער וואס:

"דער פראפעסאר שוידט, דער דייטשער וויקטאריאניזם, האט אנטשטעלט אלע פרינציפען פון רעכט, וועלכע זענען ביז איינט געווענליך." די וואסאדאדענישע זיינען האט זיך אנטשטעלען מיט א פארטראג וועגען דעם אינטערנאציאנאלען קאנגרעס פון שטאף — רעכט, וועלכע איז מיט א צייט צוריק פארגעקומען אין בערלין. דער רעד פערזענלעך, דער דירעקטאר פון די בעלגישע טורמעס, גיט איבער, אז אויף דעם קאנגרעס האט מען געשטעלט, א מין "פאלאסטיק-פראנט" פון אלע דעלעגאטען געגען דער נאצידיסטן. אין רייכט טאג, וואו דער קאנגרעס איז פארגעקומען, האבען די נאציס געמוזט קלארען צו א דעמאקראטישער פארשונג. דער רעדערענט גיט איבער גרויל-סצענען וועלכע ער האט געזעהן אין די נאצי-לאגערען.

מיט א גרויסען רעדעראס ספעציעל געוויינעט די גירענבערגער געזעצן, טרעט ארויס דער סאציאליסטישער דעפוטאט מאטע. דער בער אימאטער יודען-פריינד, רעדט אין נאמען פון דער ליגע פאר מענשען — רעכט. עס איז דעבלאספער-שטענדיק — זאגט מאריס מוטע, — אז די דאזיגע ליגע, וועלכע איז געגרינדעט געווארען צוליב דעם קאמף פאר בערלינער דעם אונטער-לאגער דאמינאן דרייפוס, זאל ארויסטראגען איהר אלעסען פראפעסארס געגען די גירענבערגער געזעצן.

אוי ווילדקייט! — און האטירט טארעס הויפט שרייבן: הוי! הוי! — א שטערל! — וועלכע אימאלענישע פון די גירענבערגער "געזעצן" גען יודען.

קייט שטארקערען ארגומענט וועגען דער נאצי ארגומעניזאציע. ווי די פולע טעקסטען פון די "געזעצן" האט מען נישט געדארפט.

מארגאדושיאפער האלט דאן א גרויסען פארגאטען ער וואס:

"דער פראפעסאר שוידט, דער דייטשער וויקטאריאניזם, האט אנטשטעלט אלע פרינציפען פון רעכט, וועלכע זענען ביז איינט געווענליך." די וואסאדאדענישע זיינען האט זיך אנטשטעלען מיט א פארטראג וועגען דעם אינטערנאציאנאלען קאנגרעס פון שטאף — רעכט, וועלכע איז מיט א צייט צוריק פארגעקומען אין בערלין. דער רעד פערזענלעך, דער דירעקטאר פון די בעלגישע טורמעס, גיט איבער, אז אויף דעם קאנגרעס האט מען געשטעלט, א מין "פאלאסטיק-פראנט" פון אלע דעלעגאטען געגען דער נאצידיסטן. אין רייכט טאג, וואו דער קאנגרעס איז פארגעקומען, האבען די נאציס געמוזט קלארען צו א דעמאקראטישער פארשונג.

[illegible]

משה קוסעוויצקי

וואס עס האט דאז פאסירט איז לאדז מיט א 13-יעהריג מיידעל און איהרע טראגישע ליידעז. — ערשט איצט דערצעהלט זי אין ניו-יארק די פרטים פון איהרע אומגליקליכע איבערלעבענישן. וואס האבן זיך אנגעהויבן איז לאדז

איצט איז שוין קיין געפאָהר פֿון רעדען
נישטע — מאַיזן צווישן איינעם מענטשן,
מוזעל דאָך איינער ביים צווייטן נישט גיין ריי
— דעם ביסעל.... צייגן פֿון מויל.
און גערעכט איז מען טאָק געווען, וואָס
האָט בעצייטעט משה שם — געווען די "ק"
קערקאטע אויך, אאָבערפּעטשטאַלניע;
איצט, אַז מאַיז פּטור געוואָרן די יידן
אין שוין די קאָסע קראַנק ערגין אַנדערש
אין אַליין איז מען, זאָבערפּעטשטאַלניע;
בעפּעטשטעט" אויף אַזוי ווייט, אַז מען זעט גב
מווען ווייטער ענדערען דעם גאַנצן פֿון, אאָב
פּעטשטאַלניע" און, געבערפּעטשטאַלניע, בכדי
זאָל ווין, ווי די לאַסיגער זאָגען: "נאָמען-אמ"
שמילשענעק

[illegible]

לעצטע אונאפרופליכע פארשטערלונגען
צו בייליגע 54 נר. 2 זל.
פרייזען פון
פון בעליבסען ארטיסט בון-קאמיקער

די היט "מחזיקי אמונה" (פערפראגאט
וואו עס לערנען 300 קינדער און יחומים פון
ארמסטע שיכטען, ארדענט איין דעם 26-טען
ח. א בעקליידונג פאר די הלמוד תורה-קינדער.
די פערזאנלעכע יונגערע זיך דערנאך צו די
ידישער בעפעלקערונג, בייהילפליג צו זיין
שפענדען אדער מיט גענוצטע מלבושים, צווישן
קען מען דאס אין דער קאנצעלאריע פון די
היט פון 6 פריה ביז 8 אווענד.

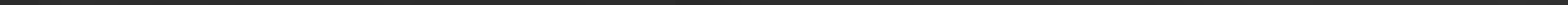
איציקל גנב אין 8 קטן פון י. פרידמאן, מזויק: ד. רעכטציט
זיבטאג דעם 8-טן ד. ה. 9 אוונט א געווענונגס-אונט ווער? וואס?
 אין די וויטערדיגע אנטאנסען.
 ס'נועמט אַנטײל דער גאנצער בעליבטער אנטאמבא.

איר האָב אָפּטמאָל געפֿיהלט ווי צו מאַכען
הצפּה־דיגען שריט: אַוועקצופֿאַהרען צו דער מאַ
נ'ן און מאַכען אַ סקאַנדאַל. שרייען, אז כּיזוּל! אַפּ
נ'ן קינד. אבער אַך האָב זיך אימער און צייט
טען די הענדלעך יונגע טושטקא פון וואָס
80. וועלכע האָט צוגעשטעלט צו מערקליכען
ניטער שמאנד, וועלכער איז בעפֿעלטשט בעוואָר
דורך צוגיסען וואָסער-גילעך און מעהל.

ה' עס האלטען, ווען איך יאגאל ארום כסדר?
איך האב דערפאר גענומען שרייבען בריף
מיין מאמע, ווי אזאל מיר שרייבען פעס וועגען
ג.ד. אבער ווי אויף להכתים, האט זי צו מיר פון
י' געשריבען, נאר גישט פון קינד. עס האט גישט
לעקטיווען אפמאך און דעריבער איז זייער לאזע
א ווער שווער.
זייענע פערדאן לעהרער, וועלכע פערדינען
קום 60 ביז 80 זלאטס א חודש. די זאבלאזע האט
ארויסגערופען א בעאנרוהיגונג צווישען דער
דינגונגען בי די לעהרער.
אונזערענגיג דערפון ווילען די לעהרער-פער-
איינען צונויפערדען א בשותפותדיגע קאנפערענץ.
בדי צו שליסען א קאלעקטיווען אפמאך פאר לעה
רער פון די פריוואטע מיטעל-שולען.

נעמט אין פון 8-11 ביטאג און פון 4-9 אונטער
 Dr. med.
Sadokierski
 פערואאנדעט געזארגען און איז אראפגעפאלען פון
 צוג, ווי ס'האט זיך ארויסגעשטעלט איז דאס דער
 (א) אויפ'ן צוג, וועלכער איז געגאנגען אנגע-
 לאדען מיט קיילען פון דער טעאציע מאשטשעניץ
 וואס האט געפירט צו דער טראגאדיע.

א ספעציעלער ווארט-וואל פאר פרויען.
פילען גבנים. איינער פון דער באנדע איז שווער
אפגעגעבן עלטלע שטאט אין דער וויס פון די וועגן ענטלאפן.
צוריקגעקערט

פּוילישע יודען! זארגט, אז די הילף-קאמפייז זאל דערגרייכען דעם געווינשטען ציל.

אונזער פבליקאציע דער וועלט איז אונזער שטאל איז אייגענעם הארץ מיט געראטעוועט ווערען!
 זי מנדט לטובת דער יודישער אלגעמיינער זעלבסטהילף-קאמפניי!
 (—) ד"ר יהושע טהאן.

צ'יהונג פון 3-פראצענטיגער
פרעמירטער אינוועסטיציע-
הלואה 1 עמיסיע

51 1000 100

6178 1166 226 122 נחמ"ג פון דער מעדיע:
 17578 16222 13331 11183 10829 6895 6830
 1217 — 25 נחמ"ג 20278 20267 18993 18185
 14834 13223 8749 6862 4524 4025 2895
 22896 20207 18419 18143 17930 16426 15493
 9504 6564 6343 5606 3829 546 81 — 28 נחמ"ג
 18609 16834 16674 15852 14185 12876 9888
 4328 4099 3956 818 607 — 29 נחמ"ג 22145
 8911 7357 6404 5584 5407 4740 4699 4612
 15575 15285 14531 12856 12194 12176 9706
 18361 18216 17238 16595 16553 16407 16261
 900 — 36 נחמ"ג 22292 21854 21490 20644
 10976 10227 9425 8070 6672 2681 2352 2290
 נחמ"ג 22148 18246 17340 16320 15831 11613
 9087 6248 4549 3752 3376 1720 681 — 37
 22497 21616 19805 18036 10961 10123 9222
 3351 3680 3637 2998 55 — 38 נחמ"ג 22807
 11753 14563 13065 12992 11720 9517 6776
 3211 1749 858 — 45 נחמ"ג 21985 21556 21360
 11395 10747 10535 9525 8584 4328 4102
 22184 17085 15745 14341 13964 13114
 4718 4927 3552 2169 1010 983 — 46 נחמ"ג
 18799 10387 9824 9762 8321 6635 5538 5212

500 12

נחמ, 4 פון דער עשריע : 3004 1767 1381 260 8184 7869 6715 4377 4309 3769 3567 3373
12566 12111 11115 10956 9984 9866 8535
17236 17016 15890 15737 15534 14662 14191
21977 28652 21044 20662 19925 19061 18038
2388 2134 1575 250 — 11 נחמ, 22240 21978
7595 7260 7087 6984 5928 5885 5219 4499
12036 12014 11889 11825 10535 10208 9599
14680 14625 14603 13859 13696 13593 13427
18196 17993 17929 16723 15767 15482 14720
1603 1035 421 124 — 24 נחמ, 22395 21851
7650 5731 4698 4669 4432 2945 2293 1677
11219 10711 10149 9717 9299 9149 8748
16365 16347 14800 14597 12682 12468 12036
21075 19777 18905 18551 16857 16752
1230 1161 764 401 — 38 נחמ, 22386 22471
5033 4453 4024 3248 3132 2766 2326 1648
10712 10467 9534 9514 9163 8573 7739 5267
15510 14187 13160 12203 12064 11060 10748
22187 22153 20874 19109 18176 16973 16407
3307 2176 1115 552 228 72 — 45 נחמ, 22387
7309 6520 6012 4606 3580 3417 3386 3311
11169 10416 9238 8944 8810 8123 7658
16818 14730 14205 13787 13400 13274 12114
1806

אז די בת-יחידה גייט וואוינען מיט א חבר אהן חופה-והדוש
רייסע זיך די פרומע מאמע מאמע קריעה איז זעצע זיך אוועק נאך איהר שבעה

האָבען אָבער שוין די מידלעך אזא טבע, אז מערער מ'היט זיי אילו מערער פערטריבען זיי. ר' מרדכי'ס אָפגעצערמטער טעכטער איז אד"ר אורח, "ליבער" וועגן, דאָרט האָט זי זיך פאר און איינגעליבט אין פעס א חבר, אומגעלט קומט אהיים האט טעכטער, לאָזט זיך נאך צו צו דער שאנס, הויבט אן צו נישטערען אין איינפירדיגע שטובען ווינטערלעך, נעמט צוזאמען א פשקעל נישטאכטס און גיט אונגען. די מאטעריאלע שטוינען, זיי בשפאלען האט טעכ פ'ל א מיט א האלע שאלות: — פערלעך, פערלעשי קריניגעלען, וואס טוטאט? הוין זיינס? פערלעך נישטאכטען איינפירדיגע עלטער קאסט:

דאָס פאָרל האָט די גיסט פּענעטאַנט מיט אַ קאַל-
טען קבלת פנים, די עלטערן האָבען געוועזן דאָס
פאַרפאַססאַט, און דער אַרביטש אַרײַן, געוויינט און
געפּענט, אז זי וואָלט זיך נישט פּערשלאָפּן קיין
הרפות און בושמא, אויך דער רב האָט זיי געפרובט
אויפּצוויינגען.
דער „פּרײַנד“ האָט זיך שוין אָפּגעוויפּען
צו געבן, פּלוצלעך האָט זיך פּערשעקט'ס און
שטיל געקלערט:

— פארמיאס פערשייטעט דער מאמעש נישט, ער האט אזוי האלבע משוא? מיט זיך איז דאך בלאקירט איר האב זיך בעקענט מיט א חבר, זעט מיר געווארען פריינד, אינערע פריינדשאפט פערזאנלעכט אין א ליבע, האפען מיר דעריבער אלסען געזעהויערען צו לעפען ניו מאן און ווייב. ערן מיר געזענען א צוישער ביי א פאמיליע אין גאס איר מיר זיך וואסער פאר זיך אהיים, וואס נאך נישט צו פערשטעהן?

רפ. עליה אין צורך א' למי'ה'ה'כס, האט ער
ד' פ'נ'ה'פ'ען די פראך, זיין פנים האט זיך צו
ען מיט שוויים און אנג'מ'ען. ער פ'ה'ע'רשט זיך
ד' ש'נ'על אין פ'ר'כט דא'מ'ע'ווען, וואס לאזט זיך

ארום

Dr. I. Berman

פרעלע, הויפט ער און מיט איהר אינצונעמער/וואס אסאך, האב איך דיר געוואלט געבן אן ישינען מאן, א מענטש פאר אונד און פאר אים, לעצטע מאן, ווען כללן געווען פנים רפיון, איך וך טאקע מיט איהם הירכנעשמועס ווער שפעט א גוטען ברוח. פארשטעהט דאך אפער, ווינטע זענען אנגעקומען אפדערע צייטען, האבט

אלין אויסגעלויפן א חסד, דו ווילסט דוקא מיט
פליינד זיך פערזונלעך, וויל איך נישט זיין
א סמול, זאל שוין זיין צו מאל און לעב דיר
מיט איהם ביז 120 יאהר, איך וועל דיר אויך
פען די אונטערזייטע גרידעשע וויפלאנע, איך
דיר אפילו איהם דעם ענטיממעטען פאר דיר
איך פערלאסט אפער פון דיר, אז דו זאלסט מיט
פריינד חתונה האבען בדת מינה ווישראל, ווי
ס'ט נאכט פאר א בת ישראל.
שערעלע האט געגעבען א דרעה מיט'ן געזעלע

איבער 10 יאָהר האָט ד' גדלות פארפער אָפגע-
געבט מיט זיין ווייב שרה באַרדע, געלעבט האָבען זיי
נאָנט ווי צוויי טייפערלעך, סליקלעך און צופרידענע,
און פרייהייט האָט איר נישט געפערעכט, אויף גענוג
זאָגען זיי זיך אויף נישט ב"ה געהאט וואָס צו פער-
לאָבען, פילון אין איין פּרט האָבען זיי זיך יא גע-
האַלט נישט אין נאָנען, געפריידיגט. מיט קיין קיין
פיר האָט זיי דער רבנות של עולם נישט געפערעכט.
ער האָט און וועלט דאָסמירט וועגן זיי שוין אויסגע-
גען, וואו א רבי, האָבען זיי פאר איהם וויער בימער
אויסגענומען, אלע קברים שוין געריסען, קיין
שעה האָט זיך אָבער אלץ נישט געווינען.
געטריב אין דאָס פריינעםטע פון דערמאָנטען
אָפּפאַלס איבערפולט געוואָרען, וויער וועהגעשרי-
ן וואו איהם הימל דעהרשט געוואָרען, זיי זענען מיט
טאָכטער געהאַלאָפּען געוואָרען.
טעגים וועלכ' גדלות פארדינענער גענוג ווען
אט שענטט איהם א זכר'ל, פאָרט עפעס א דרישדאָר
דאָס טעג'ס דאָך אָבער נישט אויסגעהיטען,
אין מ'אָלט ווערט, דאָס פערקומט מען. וואָל זיין א
ווייטעל אבי נישט צו פלייסען ד"ל אין נאָנען א"ל-
געטערהאָלטענע האָרן.

די בעטליקע עטאליען האָבען דאָס מיידעלע גע-
לאָטען מיידערע, ווי די אוימען אין סאָפּ, זיי האָ-
בן עפּאָדען דאָס סקסד אין האַרציג און אין מיכעל.
געשטערענט אלע כוחות אז דאָס מיידעלע האָל אויפֿ
האָסען אפּזעלע יודישע מאַכעלע.

קלאנג-קינא-טאטער
ZACHETA
זאכעטזשער 26

היינט און פארט, טעג!
גרויסער דאפעלסער פראגרעם:
— I —

די פלומען =
פערקויפערן
פון פראמער
הערליכע קאמערע, אין דער הויפטראס

Rosie Barsony.
— II —
"מעדלעך איז מונדירקעס"

Dorota Wieck און **Herta Thiele**
אנהייב 4 נאכט, שבת און זונטאג 12 שריה

גע צירימטען רעסטאראן, וואו עס האט זיך געפֿיהלט דער ריה פֿון געבראָטענע און פֿון זוערען וויין. ער האט זיך אַ ווילע אַרומגעקוקט. ביי די

[illegible]

ק נעבען זיין טישעל בעשטעל עפעס און זיך, ווי די ווייסט פֿון קיין שום זאך גישט. שטענדיג? — האָט דער געשטופעלטער צוגעגעבן מיט אַ וואונק.
כ׳פֿערשטעה.

— נה, טא געה, אבער ווי פֿאַרווייטג, פֿער-
נישט, אז דו האָסט צו טון מיט סעליסכאַנאַס
ענש.
— אבער הער נאָר, דזשייגט, דו ביזט טאָקע
ר, אז דאָס איז סעליסכאַנאַס אַ מענש? —

קיביראון געוואלט וויסען אויף זיכער.
— וואס ערשטס פאר א נארישקייטען. און
ג, אז דאס איז סעליט-כאטש. א מענטש
טוט מיר גלויבען. זיי נישט קיין נאר, געה
אריין, דארטען אין יענער קניפּע; און

סעצן, אבער ער האט געפיהלט, ווי דאס סעצן קריסט
איהן נישט אן האלן ציין, ער איז געווען אומ-
געדולדיג. דער טעטשטעניצן נעבן איהם האט
געשוויגען און האט אלע פאר מינוט א זוכגעטן
אביסעל ווין, "זום סיטוועל, וועט ער גארנישט
אנהייבן צו רעדן?" האט קיבראן געטראט.
און אפער זאל ער אנהייבן דעם שמועס.

שמואל

פס זענען פארמי עטליכע טעג. קיבראו
 א גענעכטיגט מיטן געטוועלטלען טשעטשע
 פון אין א שטאל הינטער דער שטאט. דארטען זע
 א געשלאפען א סך טשעטשענעס, וואס זענען
 אבגעקומען פון יעדן זיידע אראפ. מיט
 א געטוועלטלען טשעטשענעס איז קיבראו
 רחוק געווארען שטארק בעפארזעט. יענער האט
 קיבראו'ן בעקומען דעם פילען באטוי.
 זיי עטליכע טעג ארום זענען זיי ביידע, זיי
 וועלנדיק, ווי דער ארמגעגאנגען אויפן מארק
 זען אראפ. א ווילע זענען זיי געגאנגען הין
 צווישן. פלוצלנג גיט דער געטוועלטער א
 קיבראו'ן ביים ארבעט און זאגט מיט א
 טשעטשענעס שטיי:

— אַלס דאָ זעהסט, אַט דער וואָס שטעהט דאָר
 אַן ערשטער צאָלן — דאָס איז טעלע-כאַט
 מענש. זעהסט, ווי ער קוקט זיך אַהן! ער זוכט
 דאָס מענשען!
 — זעהן גוט, איהר געה שוין צו צו איהם.

אויך! — האט קיביראוו ערקלערט, מאכענדיג
 אַן אַפּפּרעזענטאַציע מיטע... — מיר וועלען בע-
 קומען אַרבייט. —
 ביט אַ אישטאק! (אַנאָנימעל) — האָט
 ער געשטופּעלטער שטעטשעניץ אַ זאג געטון, —

פֿערשטעס מיט וועמען דו האָסט צו טון? דו
לסט, אז מיטאל דייך פֿאַרטיג מאַכען!
— כ'פֿערשטעך נישטס... איז קיבראָו אַרײַן
אָ אַ פֿערלעגעווייט, נישט פֿערשטעווענדיג מיט
אס צו האט זיך פֿערזינדיגט.

— וואס פערשטעסטו דא נישט, שטאט איי-
 2? האט דער געשטופטער סטעטענינג
 יער גערעדט, אזוי דו וועסט אויסווייזן,
 דו וויסט אז ער איז סעליג-כאנס א מענטש,
 עסט שוין קיין לאבעדיגער נישט אויס. דו
 וועסט נישט וויסן, אז ער האט געזען א שיינע
 גליקלעכע זאכן, וויל אויב דו וויסט, איז דאך

טעאטער, מוזיקה און פערזענליכע (קאמוניקאטע)

נאך דריי גאטשפילען פון קורט קאטש אין „ראומאטישע שטיי“

דער וועלט-בעריהמטער דויטש-וויזשער ארטיסט קורט-קאטש וועט געבן נאך 3 פארשטעלונגען אין טעאטער „ראומאטישע שטיי“.

די ערשטע פארשטעלונג קומט פאר פרייטאג, קורט קאטש קומט מיט אריינגעקומענע אקטאָרען.

דעמאלט גאטשפילען פון דושיק רעכטצייט אין דאזי.

נאכ'ן שטורמישען ערפאלג און אויפ'ן אלגעמיינעם פערלאנג פון טעאטער-עולם איז געלונגען די דירעקטע צו פערזענליכע דעם בעלזשען אמעריקאנער שטאר דושיק רעכטצייט נאך אויף 8 טעג און לאזט פרייטאג, שבת און הונדערטשטער אונטער אין זש. מ. ק.

דער בעקאמטער הונדערטער ש. יאנאווסקי וועלכען מיר האבען בלויז געקענט פון זיינע געלונגענע רעווי-נאמען אין דער „וויזשער באנדע“, האט אנגעשריבען א הונדערטשטען בל-בו-פראגראם, אנגעפאסט מיט גרא-עסקען, פארדעקס, אימפאלאנציעס א.א.וו. און ער טרעט אויף שבת דעם 7-טען 9 אונטער אין זש. מ. ק. וואלדשטאטקא 85.

פון פוילישען טעאטער

אין שטאטישען פוילישען טעאטער ווערט היינט 7.80 אונטער געשפילט „קושיק“.

ראדיא-פראגראם

דאנערשטאג 5-טען דעצעמבער

6.34 בינגאמסקי 6.50 פליטען 8 רעדע פון ווא-לאוו שערעווסקי צו דער שול-ווענדע 11.57 צייט-סינגאל 12.03 יודעות 12.15 מוזיק. פריהמארגען פאר שולער פון מיטל-שולען 1 פליטען 1.15 הויז-ווייט-שאפט 1.30 קאנצערט וויטשען 8.12 לאדער בערע, פידעל 3.30 קאנצערט פון דעם לאדער וונגען פידעל - ווירטואז מישא פאנאנאסקי, אקאמפאני-רען וועט לודוויג אורשטיון 4 שמועס פאר קינדער 4.15 קאנצערט פון א מיליטער-ארקעסטער 4.45 לידער 5 רע-פערט 5.15 לייכטע מוזיק 5.30 „בוך פון וויטען“ 6 פארשטעלונג - קאנצערט 6.30 „דעצעמבער אין שטאטי-שען טעאטער“ - שמועס פון דיר. וואלדשטאטקא 6.45 וואלדשטאטקא - קאנצערט 7.20 רעקלאמע-קאנצערט 7.35 שפארט 7.50 אקטועלער שמועס 8 קאנצערט 8.45 אונטער-יודעות 9 „השיחא בינינו“ 9.45 סימפאנישער קאנצערט 11 יודעות, קאמוניקאטען 11.05 טאגן-מוזיק.

פון דער לאדער בערע

96.00	-	-	באנק פאלסקי
39.75	-	-	3 פראצענטע בוראוואלד
52.70	-	-	4 דאלארבא
62.50	-	-	7 סטאטיליאציע (א.מ.)
52.00	1934	-	5 ווארשאווער ש.ב.
48.13	-	-	5 לאדער
26.23	-	-	ענגלישער פונט
5.30	-	-	דאלאר פונט 531.75
9.00	-	-	נאכד-דאלאר
4.76	-	-	נאכד-דאלאר
1.63	-	-	דיטשער מארק

וואס האט מען איבערגעלאזט?

אין די אונטערשטע טישע טראמוואיען? (א) אין חודש נאָוועמבער האָט מען אין די הינטערשטע טישע טראמוואיען איבערגעלאזען פֿאַל-גענדע זאַכען:

אויף דער סטאציע העלענבעק געפינען זיך:

א העמד, א פּעקעל יודישע בראַשורען, א זאַק מענער-קאלאשען, באַטעס, זאַקען און שקאַרפּעטען, א שטיקעל לייזענט, געטרעס, א שירם, דאמער הענדשקעס, געוויכטער, א בייטעלע מיט געלד.

אויף דער סטאציע טשעכאווין געפינען זיך:

א בייטעלע מיט געלד, א סידור, ברילען, פאנטאפּעל, א פּאַר הויזען, א שירם, 2 קוישען, מענער-הענדש-קעס, מענער-וועסט, 3 פּאַר הענדשקעס, די „זעלכע האַבען די זאַכען פֿערלירען קענען זיי אָפּנעהמען נאָכ'ן אָנגעבען סמנים אין די דערמאָנטע ערטער.“

אונטער די רעדער פון אַנ'אייטאפּוס

(א) אויף גלובנא באַס אין 5-אָרגעקומען אַנ'אייטאפּוס פאַר צויליב'ן איבערגעלאזען קינדער אויפ'ן באַס אָהן אַייטאפּוס.

אונטער דער אַדווקאַטור-אויטאָבוס

דאָס-טאָמאַשוו אין אַרונטער-געלאָרען דער 6-יעה-ריגער וואלדשטאטקא פּאַקאַ, דער וואָן פון זאַקאַ-טאָר אויף גלובנא 46, דאָס קינד איז שווער מער-וואונדערט געוואָרען, פּאַנאַטאָווע האָט ערשטלעך היילן.

מארגען פרייטאג און שבת דאווענט דער בעריהמטער אבערהא וטער נשה קוסעוויצקי

אין פילדאמאניע

מיט'ן אנטויל פון כאר אונטער דער-רעכטע פון קאמפאזיטאר פראפ. זאס מארגען פרייטאג-צונאכטס און שבת וועט דאָס יודישע לאָדו ווידער הערען דאָוונען דעם בע-ריהמטען אַבער-קאָנטאָר משה קוסעוויצקי פֿאַר זיין אָפּווייזע קיין ענגלאַנד. די מ. קוסעוויצקי וועט זיין גען די בעסטע סימפאנישע קאמפאזיציעס פון זיין רייכען דעפערטואר.

דאָס קאָנצערט-דאוונען וועט נאָך ערפאלג-רייכער זיין דערמיט, וואָס מיט דעם גוט איינשטער-דירטען כאָר וועט אָפּהערען דער בעקאנטער דיר-גענט און קאמפאזיטאר פראפ. י. זאקס, ס'איז צו האַפּען, אַז אַלע ליבהאַבער פֿון דער יודישער נגינה וועלען קומען אין פילדאמאניע צו הערען דאָס דאוונען פֿון די משה קוסעוויצקי און זיך גלייכצייטיג געווענען מיט וויער ליבלינג.

עסענדיג א מיטאג טייל דיד מיט א הונגעריג?

פון טראגעזי הילה די ארימסטע

ATA

czyści i szoruje wszystko!

היינט דע אינשרעקבארער לעגיאן

WALLACE BEERY i LEWIS STONE

אין די הויפט-דאלען

אויסערן פראגראם: אסטוואלימעטען פון P.A.T.

אָנאָיב טעגליך 4.30 נאכמיטאג, שבת און ווענאָג - 12.30 בייטאג

קלאנג-קינא

CAPITOL

אָנאָדוקא 16

דאס עלעקטראטעכנישע ביורא „IŁA i ŚWIATŁO“

פון וו. קרוקאווסקי

23 פאלדניאווא 23, טעלעפאן 139-32

נעמט אן דורכצופירען אינסטאליציעס פון ליכט און קראפט. קויפט און פערמיט מאטארען און ערלעדיגט אלער ארט עלעקטרישע איינריכטונגען אויף ליכטע בעדינגונגען פיליג, רעיעל, שנעל און פינסטליך: ספעציעלע ווערקשטעל פאר מאטארען-רעפערטאז.

וואס יעדער סוחר און האנדלערקער דארף וויסן!

אז שעהנע דרוק-ארבייט הייבט דעם אימפולס פון געשעפט, און דערנאך איזט צו בעשטעלען איינערע דרוק-ארבייט אין דער בעוואוסטער שנעל-דרוקעריי

בראמבערג

צעגעלניאבא 8 מאנט

טעל. 255-09

פיליג - רעיעל - טעשטעיש

אכטונג, שניידער-מייסטער! בעזיך אויף לאגער מאס-פריינד!

OGŁOSZENIE.

Ubezpieczalnia Społeczna w Łodzi przypomina, że, zgodnie z § 19 rozporządzenia Ministra Opieki Społecznej z dnia 28 grudnia 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 103 poz. 818) PP. Pracodawcy obowiązani są do składania wykazów stanu zatrudnienia najpóźniej do dnia 10-go każdego miesiąca za miesiąc ubiegły.

Podając powyższe do wiadomości, Ubezpieczalnia Społeczna pragnie z naciskiem podkreślić, że w związku z zakończeniem roku i koniecznością przyspieszenia prac połączonych z wymiarem składek, termin składania wykazów za m-c listopad r. b. winien być bezwzględnie dotrzymany, a nawet dla uniknięcia natłoku w ostatnim dniu, składanie wykazów winno się rozpocząć już od dnia 1-go grudnia 1935 r.

Jednocześnie Ubezpieczalnia Społeczna zwraca uwagę PP. Pracodawcom, że aczkolwiek unikała stosowania sankcyj karnych z tytułu nieterminowego składania wykazów, obecnie zmuszona będzie zastosować przepisy ustawy, które przewidują nakładanie grzywnien do wysokości zł. 500.— na P. Pracodawców, którzy nie złożą w ustawowym terminie wykazów stanu zatrudnienia.

Upebezpieczalnia Społeczna w Łodzi.

מדיינע אנאנסעס

אנאנס ביז 15 דערמער

שייטלעך

מיט פארזיכער שרינדן און פערטיג שייטל פֿי קערשן סקוועראווא 15

דאקטארען

Dr. med. G. GERSZTAIN

ספעציאליסט פאר איינצ-קראנקהייטען

Traugutta 12, tel. 175-10

נעמט אן פון 11-2 און פון 5-8.30

ווענטראלאגישעס אמבולאטאריום

מענער-שוועכע

רעמטניצע זנערזשער 17

פון 12-2

פערשידענע

Dr. M. Wejs

אינערליכע און קינדער-קראנקהייטען

פאטאגראפיע 25

215-18

ביים קאפינעט: בעלזשינג מיט קווארץ-דאמפערן אין עלעקטרו-אפּאַרעטען.

Dr. med. M. TAUBENHAUS

ספעציאליסט

פאר אקוטעריע און פרויען-קראנקהייטען

פארוואונדעטע שוואנגערשאפט

זנערזשער 11, טעל. 246-09

נעמט אן פון 4-8 אונטער.

פארשידענע

א דינסט-מיינערל ווערט פון זאקארט געוויכט. גלויבנא 51, פראנט, 2, שטאק, 2699

וואוינא 6.

א קאסע מיט דער גאנצער אייג-ריכטונג ווערט געוויכט צו קויפן. אפערט אונטער „קאקס“ אין אדמ.

Dr. med. Z. DATYNER

אוראלאג

ספע, סאר נירען, בלאז און אויג-קראנק

ZACHODNIA 59a, tel. 148-95

נעמט אן פון 9-11 און פון 6-8 אונט

פאראמי-אפאראטן

פאדען-פיהרער און מיינען פאר שפיל-מאשינען בעקומט מען אין דער מעכא-נישער שראסעריי

י.רעדער

לאדז

11-טער ליסטאפארא 11/13

Dr. med. Niewiażski

ספעציאליסט פאר טריפער, סיפיליס און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע

אנדזשעיא 5, טעל. 159-40

פראגמ, 1-טער שטאק.

נעמט אן פון 8-11 און פון 5-9 און ווענאג און יום-טוב פון 9-1 פרייטאג.

בעזונדער ווארט-זאל פאר פרויען.

רעטשניצע פאר ווענעריש-קראנקע מענער-שוועכע און הויט-קראנקהייטען

פון דאקטוירים-ספעציאליסטען

פיעטריקאווער 45

טעטיג פון 9 פרייט ביז 9 אונטער.

פארוואונדעטע נעמט אן א פראי דאקטאר פון 1-11 און פון 5-7 אונטער.

א בעראמאונג 3 זי.

ר' העלדער

ספע. פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען און מענער-שוועכע

8 טראווגטא 8, טעל. 179-89

נעמט אן פון 8-11 און פון 4-8 אונט

ווענאג און יום-טוב 2-10 מיטאג.

פאר פרויען א ספעציעלער ווארט-זאל.

אינבטימליכע - פֿעמטניצע-פֿריי

Dr. H. Wajs

כירורג

וואוינט יעצט

פיעטריקאווער 17

טעל. 148-01

שלום אש'ס איינדרוקספולע רעדע אין פאריז וועגעז יודיש און יודישע ליטעראטור

אביסעלע קיביץ (הומאר פון טאג)

ריכטער: — זענט איהר פערזענליכע?
פריי: — איך בין שוין פיר יאָהר אַלץ-אַלס-נאָך.
ריכטער: — האט איהר קונדער?
פריי: — יא, א קינד פון א יאָהר און א האַלף-ריכטער.
ריכטער: — ווי קען דאָס זיין, איהר זענט דאָ פריי?
פריי: — מוין מאן איז געשטארבן, דער ריכטער, אבער איך לעב.

א סתור פון דער נאָוואַסיעוויטסקא גאס אין אלס גאסא שבת איבערפריה ארוינגעקומען אין שוהל דעווענען, ווען עס איז געקומען צום לויטענען געהט צו איהם צו דער שטוב פון שוהל און פרעגט איהם:
— זייט איהר א כהן?
פריי: — האט דער גאסא געענפערט.
ווען עס איז געקומען די צווייטע ווען מען דארף גיין בען אג'עליה פאר, "לוי", לויפסט דער שמש ווידעראמאל צו צום ווערן און פרעגט איהם ווידער:
— זייט איהר א כהן?
פריי: — האט דער ווידער שוהל געענפערט.
ווען עס איז געקומען די צווייטע ווען מען דארף אויס-רופען צום ספר דעם, "ישראל", לויפסט דער שמש ווידער צו צום גאסא און פרעגט איהם אין אוילענדיש:
— זייט איהר א כהן?
פריי: — האט דער ווידער שוהל געענפערט.
ווען עס איז געקומען די צווייטע ווען מען דארף אויס-רופען צום ספר דעם, "ישראל", לויפסט דער שמש ווידער צו צום גאסא און פרעגט איהם אין אוילענדיש:
— זייט איהר א כהן?
פריי: — האט דער ווידער שוהל געענפערט.
ווען עס איז געקומען די צווייטע ווען מען דארף אויס-רופען צום ספר דעם, "ישראל", לויפסט דער שמש ווידער צו צום גאסא און פרעגט איהם אין אוילענדיש:
— זייט איהר א כהן?
פריי: — האט דער ווידער שוהל געענפערט.

און שלום אש'ס וועט אים א בעגייסטערטער:
— צי יודיש וועט אונטערגעהן צי נישט — מיר דינען אויף די יודישע מאסען בלויז פֿון ליבע צו זיי, מיר שאַפֿען אויף יודיש פֿון ליבע צו יודיש.
שטורמישע אפלאדישע מענטשן נעמען אויף די ווערטער.
— אלע — זאגט שלום אש'ס ווייטער — זענען אנטלאפֿען פֿון דער יודישער ליטעראטור, עס זע-נען בלויז געבליבען די אַרימע יודישע מאַסען פֿון די קעלערס, פֿון דאָרטען זענען אַרױס די יודישע שרייבערס. מיר זענען אלע קינדער פֿון יענע שלום אש'ס רעדט דאָן וועגען דער גרויסער בע-דייטונג פֿון דער ענציקלאָפּעדיע. דער יודישער שרייבער, דער קולטור-מעגש, דער פֿאַלקס-מעגש, האָבען מייסטענס קיין שולען נישט דורכגעמאַכט. אַיך דריק אױס אַ דאַנק די שפּעצער פֿון דער ענ-ציקלאָפּעדיע פֿאַר דער בילדונג, וועלכע זיי גיבען די יודישע מאַסען.
שלום אש'ס רעדט ווערט שטאַרק אפלאדייט.
* * *

דער בעקאנטער דיכטער זלמן שניאור האַלט אַ הומאַרפֿולע בעגרייטונג. עס בעגרייטען נאָך די הײַה בראַדיר, טעטעריקאָווער, דונטאַו, אַלפֿערד דעבלין, דײַר סינגאַלזאָסקי א. א.

זיך די יודישע קולטור! — אין 50 יאָהר אַרױס, אין 25 אין 15 וועט שוין גאַנצישט בלייבען פֿון יודיש. דער גאַרעטע וועט אונטערגעהען... און צום סוף בליהט ער און בליהט אַלץ שטענער!
שלום אש'ס גיט דאָן איבער:
— מיין גרויסער פֿריינד ביאַליק, דער גרויסער שפּעצער האָט מיר אַמאָל געזאָגט: — פֿאַרוואָס בלייבט איהר ביי יודיש, יודיש געהט דאָן אַוואַ-טער! — אש'ס האָט ביאַליקן געענטפֿערט מיט אַי-אַלטער לעגענדע וועגען בעל-שם-טוב. א קינד האָט געהאַלטען ביים שטאַרבֿען. דער בעל-שם-טוב האָט געזעען גאָט, ער זאָל דאַטעווען דאָס קינד. דאָס איז געווען אַנאָמגליך, אָבער צום סוף האָט דער בעל-שם-טוב אויסגעפֿיהרט מיט זײַנע פֿעלילוח. ער פֿערלירט זײַן חלק עולם-הבא. דער בעל-שם-טוב איז אַריינגעפֿאַלן אין אַ גרויסער שמחה. מען האָט איהם געפֿרעגט ערשטוויט:
— אָבער פֿאַרוואָס זעט פֿרעמט איהר זיך, רבי? איהר האָט דאָן פֿערלירט איהר עולם-הבא?
— דערפֿאַר טאַקע פֿרעה איהר זיך! — ביז איצט האָט עס געקענט הייטען, אז איהר דיין גאָט צוליב דעם חלק לוחין, אָבער איצט, ווען קיין שום שער וואָרט מײַן נישט, זעל איהר דינען גאָט בלויז פֿון ליבע צו איהם.

פֿאַר אַלע געהאַט אַ וואַרימען יודישען יום-טוב דער צווייטער באַנד פֿון דער גרויסער יודישער ענציקלאָפּעדיע איז ערשינען אין די פֿריינד-דעם וויכטיגען קולטור-ווערק זענען זיך צו-געקומען אין עלעגאַנטען האַטעל, לוסטעס, אַז פֿיערען דאָס געשעהעניש. מען האָט אין געזעהען די חשובֿסטע פֿאַרשטענער פֿון יו-דע פֿאַרזי.

ה' ישראל ערוויקן עפֿענט דעם באַנקעט. אין דעם יודישער דריקט ער אױס זײַן בעגרייטונג דעם גרויסען געשעהעניש צו זעהן דעם צוויי-באַנד פֿון די צוגעקומענע צוואַנציג בענדער פֿון דער יודישער ענציקלאָפּעדיע און לעזט פֿאַר בע-דייטונג פֿון שמעון דובנאָו, פֿון יאָרשאָווער "האָ", "זיטא", פֿון פֿערקלוב, פֿון די "ליטע-דישע בלעטער", פֿון דײַר חיים זשיטלאָווסקי, פֿון האַרדעקין, פֿון הי קין, פֿון יילבער, "יווא", א. א. א.

דער רעדאַקטאָר פֿון דער ענציקלאָפּעדיע הי-פֿאַמאָוויטש גיט דאָן אַ ברייטען איבערבליק דער דעם אינהאַלט פֿון צווייטען באַנד. אַ גאָר שטאַרקע רעדע האַלט שלום אש'ס. ווי אַמאָל רייסט ער מיט מיט וויינע דיכטערישע וואַרטיקען. זײַן רעדע מאַכט אויף אַלעמען אַ האַלטיגען איינדרוק.

אײַך גראַטוליר איהר — הויבט אָן שלום אש'ס — שפּעצער פֿון דער ענציקלאָפּעדיע, אז אַזא סתור עולם איז געקומען צו דער פֿיערונג. עס האָט מיר יודען, האָבען ביז איצט געשא-האָט דאָן גאָט נישט געהאַט קיין שום שטיצע. אַז מען האָט דאָן געשאַפֿען די יודישע קולטור-פֿאַר צו להכפֿיס. דער נביא ישיעוה האָט פֿער-רשט דעם יודישע פֿאַלק צו אַ וויינגאַרטען, וועל-ען מען האָט בעאַרבייט, וויין — וואַרצלען גע-זאַצט, אַ צוים געשטעלט, בעוואַכט, בעזאָר-ט, אָפּגעהיטען און מען האָט ערוואַרטעט שוין וויין און צום סוף האָט ער געגעבען שלעכטען יין — זענען דער יודישער קולטור דאָרף מען זיך זאָגען פֿונקט פֿערקעהרט — רופֿט אױס מיט פֿאַמאָס שלום אש'ס — קיינער האָט אַוואַ-רשט נישט געוואָלט. קיינער האָט אַוואַ-רשט נישט געוואָלט, זײַן צוים האָט מען אויפֿ-רשטען און ער שטעהט אַפֿען און הפֿקר פֿאַר פֿאַר זיך אַלץ מער און מער! (שפֿאַרישע וואַרטיקען).

דער פֿערטער פֿון דער יודישער אינסעליגען, זשיטא פֿעזאָנט, געהט דאָן אַוועק פֿון אַוואַ-רשט זיך און יודען נישט צווייגן קוואַל פֿאַר פֿאַרשע-דען די אַוואַ-רשט און מען האָלט אין איהר אַוואַ-רשט פֿונקטער געזאָגען: — שוין אַט ענדיגט זיך דער יודישער אינסעליגען.

מינדעסטענס 1300 יודישע זשורנאליסטען זענען בעזייטיגט געווארן

בוערלין, (י'ט'א). דער, פֿעלישער בעקאנטער פֿעריכטעט וועט אַ רעפֿערענצמאַנאָו — פֿערוואַלטונג פֿון דער דייטשער פרעסע אין קעלן, אויף וועלכער עס איז צו, אַנז. אַרױסגעטרעטען דער ליטעראַטור-רייכערפֿאַנד פֿון דער דייטשער פרעסע, קאפּיטאַן ווייס, בעריכטענדיג וועגען שטאַנד פֿון דער דיר-טשער פרעסע, האָט ווייס זיך אויף אָפּגעשטעלט אויף דער פֿראַגע פֿון דער בעזייטונג פֿון דער רייכערפֿאַנד קאמער צו די יודישע זשורנאליסטען.
זײַט דער נאַציאָנאַל סאָציאַליסטישער רעוואָלוציע — האָט ווייס ערקלערט — זענען פֿון דער דיר-טשער פרעסע בעזייטיגט געוואָרען מינדעסטענס 1300 יודישע — און מאַרקסיסטישע זשורנאליסטען. הײַנט איז חסכם מיט פֿערשידענע בעשטימונגען האָט מען געמיינט צו צאָלען צו דער-אַרבייט אין די-רע-דאָצינעס — אין בעשטימטע געביטען פֿון זשורנאַ-ליסטישען פֿערזען — אויך נישט-אַרבייטע זשורנאַליס-טען געוואָרען. קיינעם סאָלדאטען, האָט מען נאָך דאָ אַוואַרשט געקענט געפֿענען איינצעלנע נישט-אַרבייטע זשורנאַליסטען ביי פֿערשידענע רעדאַקציאָנען אַרבייטען. אין משך פֿון פֿערנאַמענע יאָהר איז גע-וואָרען געוואָרען דערפֿאַר, אז מיט דער צייט זאָל בכלל אויפֿהערען די מיטגאַרבייט פֿון יודישע זשור-נאַליסטען אויך אין די צייטונגען געפֿינטען, צו וועלכע זיי זענען אויפֿן סטאָ פֿון די פֿרוהערדיגע פֿערזאָרונג-געווען צוגעקלאָפֿען. אין רעוואַכט פֿון די דאָזיקע בעזייטיגונגען — האָט ווייס אויסגעפֿיהרט — און שוין איצט דערנאָכט געוואָרן דער צווייטער, דאָס ביי דינטיגען טאָג קען מען שוין אין דער דייטשער פרעסע נישט געפֿינטען אויף רעדאַקציאָנען שטעלונגען.

קיוו וועט אין זיין פֿון געזען פֿון 15-טען סעפטעמ-בער 1935 (דאָס נירענבערגער געזעץ).
צי וועט די "הוימא" בעזוכען דייטש-לאנד?
בוערלין, (י'ט'א). אויף דער איינפֿאַרונג פֿון דער צייטונגס-פֿערייניגונג אין דייטשלאַנד און דעם פֿערפֿאַנד פֿון די יודישע קולטור-פֿונדירן אין די פֿערלן פֿאַרעקומען אַ פֿערזאָמלונג, אויף וועלכער פֿרוי מאַריאַטא קלויזנער פֿון דער "הוימא" — פֿער-וואַלטונג האָט געהאַלטען אַ רעפֿעראַט וועגען די "שפּאַנדינגען" פֿון דער הוימא". אויף דער פֿער-זאַמלונג איז אויסגעדריקט געוואָרען דער וואַנט, אז בעז דער נעכסטער יאָר-וועג וועט מען דער-נעכסטער פֿאַרזאָמלונג אין די פֿער-זאַמלונג אין אויסגעדרוקט געוואָרען דער וואַנט, אז מען פֿאַרשטעלונגען אין די תּאָהמען פֿון יודישען קולטור-פֿונדירן. ביי דער געלעבענדיגער וועג אויך פֿער-האַנדעלט געוואָרען אַנדערע פֿאַרזאָמלונגען וועגען קול-טור-אויסמישן צווישען די אייגענע קולטור — איי-טויטוועגס פֿון דייטשען יודענטום און דער ניי-העפֿערטישער קולטור.

מאסען - איבערגאנג פֿון יודישע גע-שעפטען אין דייטשלאַנד אין אַרױס-העגער.
ווען, (י'ט'א). די "רייכספּאָסט" פֿערעפֿענט-ליכט אַלץ-אויספֿיהרליכען פֿעריכט וועגען דייטשענען פֿאַרזאָמלונג פֿון איינפֿאַרונג דורך אַרױס-יודישע גע-שעפטען אין דייטשלאַנד. פֿון דעם פֿעריכט איז צו-זעהען אז אין איינצעלנע געגנטען פֿון דייטשלאַנד ציפֿען פֿאַמערן און העסען — זענען שוין איבער-געגאַנגען אין אַרױס-העגער פֿון 40 ביז 50 פֿאַרזענען.

Doktor
Z. Henrykowsky
ספּעציאַל-אַרצט פֿאַר ווענערישע
הײַט-קראַנקהײַטען און מענער-שוועכע
9 מר אַו גוט 9
טעל. 262-98
געזאָמט פֿון 8 און 11-און 9-און 6-און ווערן
נאָכפֿאַרן 9 און 6-און 12.30 ביטאָג
פֿאַר פֿרויען אַ ספּעציאַלער שרעם-וואַל
פֿאַר אַוואַרשטערמעכע לטמשינע-פֿרייזן

בוערלין, (י'ט'א). דער, בוער אַנדח"י — די חלן צויעל אַרנאָוואַצי פֿון דער אַנדח"י ישראָל און דיר-טשלאַנד — האָט געפֿענט הינטער דאָמיטשאַס אַ הַכשרה פונקט פֿאַר דער אויספֿירונג פֿון ספּאַלערס. דער קורס דויערט צוויי יאָהר, ביים הַכשרה פונקט-פֿעשטעטעט אויך אַ פֿערמע, אויף וועלכער די חלצים בעקומען אויספֿירונג אין געמיינען.
די אויסוואַל אַווער דעם הַכשרה פונקט פֿיהרט די אַרױס-העגער פֿון דער אַנדח"י ישראָל אין דייטשלאַנד, די קאָממען ווערען טיילווייז גערעכט דורך דער רייכספֿערמערעמאָנ פֿון די יודען אין דייטשלאַנד.

ייד וואַלט נאָך אַז דער פֿעהיקטיש געלעבט נאָך צו וואָס דאָרף מען לערנען, איז מען נישט קיין יינגער, מבין, חזן אָהן לעהרע? אַ גרויסע קונסט-און זיין אַ חזן? מייסט זיך אַרױס אין שוהל-לעל ער-גיין, און מען הויבט אָן צו שרייען אויף וואָס די וועלט שטייט. און אויף דאָס די וועלט שטייט ווי-סען דאָן אלע: "חלה ארץ על בלימה". ווער זייט, אַזאָ חזן קען נאָך ווערען חלילה אַ געזעל ערפֿוה-פֿאַר אַ גרויסער שוהל-לעל און גרויסע שוהל-לעל פֿערט אַוואַרשט נאָך שרייערס... דער ביטערער פֿאַסאַט דאָרף ווי אַמבולאַנסטען איבערצייגען, אַז צו די יודישע פֿעהיקטישע צו מוויקען מוז מען אויף גרינד-ליך לערנען מוויקען. אַמאָל, אַז מיר האָבען ליידער נישט קיין לעהר-ביכער אין יודיש, אַוואַרשט יודישע מוויקער. פֿאַרזאָמלונגען שפּאַכען און לערנען אין פֿערמ-דע נישט-יודישע שפּאַכען. וויל אַוואַרשט יינגער-לערנען אַלויטען מוויקען, מוז די נאָכטעג-לעהר-ביכער פֿון אַ רימאַן, קרעטשמאַר, בערנ-האַרד שפּאַל, ריינעקע, וואַלף, האַלענבערג, א. א. אַלץ אין דער דייטשער שפּראַך.
דעריבער דאָרף מען בעגרייטען מיט פֿריי-דעם אַלגעמיינעם מוויקע-לעקסיקאָן (ערשטע יודיש-שע פֿאַפּולערע מוויקע-ענציקלאָפּעדיע), בעאַרבייט פֿון דוד אייזענשטאַט און אַ פֿראַגער.
אין לעקסיקאָן געפֿינטען מיר אים נוצליכע יודיש-פֿון פֿאַר מוויקע-ליבהאַבער, וואָס איינערערטערן זיך מיט מוויקע בכלל און מיט אַהרע געפֿער און אויס-פֿיהרער פֿערט.
אויף פֿאַר מוויקער פֿאַרזאָמלונגען, וואָס האָבען נישט די מעגליכקייט צו שטודירען מוויקע אין איהר גאַנצען פֿערנעהם, נאָך פֿאַרמערטערטע קורס-לען, איז אויך דער לעקסיקאָן אַ נוצליכע האַנדבוך-וואו זיי געפֿינטען אַלע אַרױס-לייזונג פֿון קאַמפּאָזי-טען פֿון אַלע צייטען, איבער זייערע פֿאַרזאָמל-טענדיגע ווערק, אין וועלכען צייט-אַלעס זיי האָ-בען געלעבט, וואָס פֿאַר אַ זיירקונג ווערען ווערן האָבען געמאַכט אויף די מיטמענען פֿון געזעצ צייט, וואו און דער ווי זענען אויסגעפֿיהרט געוואָרען, מיט

ווייט, אַז דער יודעלע אין זיגעלע הויבט אָן צו געווערען און נאָכצוגעבן אַוואַרשט יינגער, אָבער וואָס ייטער אַלץ ווערען און זיכערער. דאָס נאָכצוגעבן ענטוויקעלט דאָס געפֿיהל און געווער ביים קינד און אַזוי הערענדיג וינגט ער און וינגט ביי-דעם טאַטענ'ס זמירן. ביז צו דעם קוואַל פֿון יו-דישער פֿאַלקס-זמירן.
אַז מירמירט איז אַ קוואַל פֿון אַוואַרשט פֿאַלקס-מוזיק, איז נישט קיין גוואַל, הערען מיר זיך צו ווי איינענאַרטיג און פֿון וועלכע עלעמענטען און טאָן-אַרבעטן זיי זענען צוזאַמגעגעשטעלט.
אין מירמירט הערט מען סינגאַנאַלע נוסחאות מיט איהרע ספּעציפֿיש אַלץ-גריכישע, ענצלישע, און "מיקסאָלדישע" גאַמען, לוידישע און חסידישע ניגונים מיט די כאַראַקטעריסטישע, "פֿרייגישע" גא-מען, אַרױסגעטאָנישע ניגונים מיט'ן געמיש פֿון אַלע אַרט צאַמעס.
ווי זינגט מען זמירן? יודיש. אַנדערש זי-יך-דיש קען מען זיך נאָך נישט וינגען. דער פֿערזאָר-טער יוד, אַז עס קומט אָן דער הייליגער שבת, און ער בעקומט די נשמה יחירה ווערט ער, "בְּמִלְחָה" און וינגט, "לכה דודי", און "שלום עליכם" לוסטיג, לעבעדיג, ממש ווי ער וואָלט געגעבען אַ ברייטען "שלום עליכם". די מלאכי השׁוה, אַזוי וינגט ער אויך קידוש.
זמירן, זעהט איהר, זינגט ער שוין גאָר אַ-דערש, מיט בעגייסטערונג, מוויקאַליש, גאָר ווי אַ געבליבער יינגער.
פֿון וואָסן געמט זיך די מוויקאַלישקייט? פֿון וויגעלע, פֿון זיך, פֿון די זמירן גופאָ אפֿשר. די זמירן ענטהאַלטען אַ שפּע פֿון ספּעצער-פֿיט-יודישען געזאַנג, דאָס געזאַנג ענטוויקעלט, עפֿענט אויפֿערען און האָרן און אַזוי אַרױס מאַכט עס דעם יודען פֿערהערט צו מוויקע. אַ, ווען דער

מוזיקאלישע נאטיצען

צוגעטייגערט וואַרטיקען אַוואַרשט פֿון דוד אייזענשטאַט. און א. פֿראַגער.
זענען יודען פֿעהיקטיש צו מוויקע ווי אַנדערע-קלער? איז די יודישע מוויקע עלטער פֿון דער וועג-מיינען? דאָס איז אַנציען פֿאַר פֿאַרשע-דעם פֿאַקט אין, אַז לאַנג, לאַנג איידער עס האָט זיך געוויקעלט די אַלגעמיינע מוויקע (אַרױס-אין 18-יאָהר-דערשט: אַמפּאַרז, מאָנאָ, אַרלאַנדא, די לאַס-אָ פֿאַלעסטייניע). האָבען שוין אין ביר-המקדש לויט געשפּילט און געווינגען הימנען און זמירן אלץ, אַז לאַנג, לאַנג איידער עס זענען ענטשטא-ען די גרעסטע מוויקאַלישע-רעליגיעזע ווערק פֿון ערשט-פֿערייטונג זי: באָאָס, מאַטעוואַס פֿאַס-אָן-אָן הענדעל'ס, "משיח" — האָט שוין פֿון אַוואַרשט-עסען עקזיסטירט דער מהללים, אַ פֿאַרשטייט-רע-ליר-ווער קוואַל פֿון האַרמאָניע און ריטם, אַ האַר-אַרע און ריטם, וואָס פֿאַרשטייט דאָס לעבען, אַס ליטעט די נשמה און ענטוויקעלט אַ טיף-טויקאַלישען געפֿיהל אין יודישען גייט.
נישט אַמוזשט האָבען געשעפֿט און שפּען-אָן געלויבט פֿון דעם דאָזיקען קוואַל טעמעס די גרעסטע טאָנ-דיכטער סיי פֿון מיטעל-אַלטער, סיי פֿון דער נייער צייט, פֿאַר מעסטען, הימנען, מא-טעסען, קאַנצאַטעס.
נאָך אַ פֿאַקט, פֿון וועלכען פֿאַרשער קענען בע-גרייפֿען, אַז יודען מווען זיין פֿעהיקט צו מוויקע ווי אַנדערע פֿעלקער: שוין פֿון וויגעלע אָן וינגט מען זיך אַלעל מיט וויגלידען, פֿון פֿיין און וואָרען. מען וינגט זיין פֿרימיסטיש, אָבער מעגליכקייט, כמעט וויגענדיג.
אַזאָ ריזערענד געזאַנג צווינגט אַלעל ערפֿוה-לעך צו לערנען, נישט נאָך מיט די אויפֿערען אַלעל, נאָך אַלץ מיט דער נשמה. אַס אַזאָ געזאַנג, קוים דרינגט עס אַרױס אין דער נשמה, ווירקט עס אויף אַזוי

די יידישע אקטיארען אין אמעריקע

נעמען זיך ענדיגען דעם מאנאמענט פאר'ן יידישען טעאטער

בריה פון ניו-יארק

פון יעקב הירשענבאום

געטן אלעליי אדמיניסטראטיווע ארבייטען, ביים בוך, כדי איינצופירענען הוצאות. ווען דער קאמערס טעט און די אקטיארען האבען געזעהן, אז טראץ די שוועריגקייטען האבן איר פארט ארויסגעבראכט דעם ערשטען באנד, האט מען אנגעהויבען צו קוקן אויף דעם טעאטער-לעקסיקאן ווי אויף א בוך, וואס איז גיב ארויס, נישט קיין קאממענט. איר האב דאן געפארגט געלד ביי מייער קרובים און ארויסגעגעבען דעם צווייטען באנד. איר האב גע-האפט, אז ווען מ'זעט זעהן, אז נישט נאר וואס איך קריג נישט מייער שטילע פאר מיין ארבייט און מ'ווייזט מיט מיין פאמיליע, נאר איך האב נאך געפארגט געלד ארויסצוגעבען דעם צווייטען באנד אפ-אנצוגעלעבט דעם גוטען נאמען פון „לעקסיקאן-קאממענט“ און פון דער אקטיארען-ייגאן, וועט מען מיר אפגעקוקמען מיט הילף וואס שו-לער אפגעקוקען מייער פרייוואטע חובות און שאפען די מיטלען ארויסצוגעבען דעם דריטען באנד, אבער איך בין ווידער ענטווישט געווארען. דער געדאנק איז ביי אלעמען, אז דער „לעקסיקאן“ איז מיין א פרייוואטע בוך, און איך בין אזוי פערליבט אין דעם בוך, אז איך וועל אפער דערמארדען מענשען אפער צו שאפען די מיטלען אנצוגעהן מיט דער אר-בייט. אבער דער אמת איז אנדערש: דורך דער אר-בייט איבער דעם „טעאטער-לעקסיקאן“ בין איך אפגעריסען געווארען פון א גוטען ווערסאליטעט-און פאסטען, וואס האט מיר געגעבען פרנסה ברוח. איך בין שוין באהער דריי יאהר צעשיידט פון מיין פרי-וואטע, און איינציג קינד, דערווייטערט פון מיין גאנצער פאמיליע, וועלכע איך האב דארטן, צוגעגעבן די מיטלען, וועלכע איך זעלבסט גראשענס, בין פערשולדיגט ביי פריינד, און נישט האבענדיג געקומען שטילע פאר קאפא 4 יאהר צייט, נישט קענענדיג צאהלען די חובות פון פאמיליע, בין איך פשוט מעהר נישט אומשטאנד ווייטער אנצוגעהן מיט דער אר-בייט. איך בין גרייט אפצוגעבען אלע מאטערי-

עלעמענטען אינסטיטוט צו שאפען אין ניו-יארק א בעזונדערע אפטיילונג פאר'ן טעאטער. זיי וועל-טען זיך געדארפט האלטען פאר'ן בעזונדער גליק, וואס מיט זיי און ביי זיי ווערט געשאפען דער מאנאמענט פון יידישען טעאטער, וואס רופט זיך „די יידישע טעאטער-לעקסיקאן“.

איז געקומען זאלן זילבערצווייג צו דעם דאזי-גען אקטיארען-מיטינג ווערען זעלבסט מיר רעדען, און האט דערקלערט, אז ער מוז אויסגעבען די רע-דאקטארען-שטעלע, אז ער קאן נישט אנגעהן ווייטער מיט זיין ארבייט פון ארויסגעבען דעם דריטען און לעצטען באנד פון „לעקסיקאן“.

— אפציעל האט עס געהייסען — האט ער געזאגט מיט'ן בלוט פון זיין הארצען — אז דער „טעאטער-לעקסיקאן“ ווערט ארויסגעגעבען דורך א ספעציעלע קאממענט ביי דער יידישער אקטי-אר-ייגאן. דער דאזיגער קאממענט האט דאס מין אנגעזיכערט אלס רעדאקטאר פון „לעקסיקאן“ מיט א וועכנטליכען געהאלט א שטיק געהאלט, אבער פארט א-מינימום צו מאכען א לעבען. עס האט זיך אפער ארויסגעשטעלט, אז דער קאממענט איז ווי א פאקטיש באהער צעפאלען א טייל מיטגלידער זענען זיך צעפאלען, און אדערעל האבען געלאזט די איינציגאיינציג פאר מיר, ארויסגעלעבנדיג בלויז אין געוויסע פאלען, עס איז דעריבער אויסגעקומען, אז א חצי מיין שרייבערישער ארבייט, האב איך אנגעהויבען טון די ארבייט פון קאממענט: אליין ארומגעגאנגען פערקויפען די ביכער, געשאפען די אפגעקומען, איינגעדעקט די פארשטעלונגען און

פאר די אומות העולם געהט אלץ מיט א סדר און א טאל, ווי האבען א סיסטעם, זיי דארפען נישט בלאנדזשען און ווערען, איז ביי זיי אויך דאס טעאטער גענוג און קערנדיג.

אט איז אונז אויסגעקומען ביזוואווינע א מיטינג פון די יידישע אקטיארען אין ניו-יארק, האבען מיר דארט געהערט בעהאלטענע ווערטען, און מיר האבען בעמערקט א דערשלאגענקייט פון דער אקטיארען, אזוי, אז ס'האט זיך געדוכט, אז דער גאנצער יאמער און קרייז, וואס בושעוועט איבער נאר דער וועלט איז אויסגעקריצט אויף פייער פון די יידישע קינסטלער, עפעס פיהלען זיך אין זייערע טעכער, אז זיי „פאהרען“ אויף א פיהלען האלט ביים זינקען...“

די דאזיגע פערזאנלונג איז געווען אונטער'ן פארזיך פון דעם בעריהמטען ארטיסט אידיאָר קע-שער, א מענטש, וואס איז גראד קרעפטיג, קערנדיג און ברייט-ביינעדיג, נישט נאר פרייוואט אלס מענטש, נאר אויך אויף דער בינהע, און אויך ער האט זיך אפגעקוקט ווען ער האט דערווענען, וויבן קאלענען פיהלען זיך נידערגעשלאגען.

עס איז פאר קיינעם קיין סוד נישט, אז דאס יידישע טעאטער איז אמעריקא געהט בארג אראפ. אבער נישט חלילה ווייל די יידישע מאטען האבען זיך אפגעקוקט פון טעאטער, נאר ווייל דאס יי-דישע טעאטער האט זיך פערקערצט אין א-ני-ענער גאט און קאן נישט אנטאפען דעם אמת'ן דאס פון עולם. די יידישע טעאטער-פיהרער האבען פערלירען דעם חוץ צום יידישען הארץ. זיי הא-בען אויסכילטן, אפער אפער אומבאוואוסטונג, צושטערט דעם יום-טוב ארום דעם טעאטער, און ווייטען נישט, אדער פערשטעהען נישט, אז מען מען מוז האבען א יום-טוב-גייסט, און יום-טוב איז קיין טעאטער נישט מעגליך. טעאטער האט ליב פאר א קאליר, ליכט, עפעקטען, מוזיק, און דעם גאנצן טאראגאם, נישט נאר אויך דער בינהע, נאר אפילו אין דער לאב (פאיע) אין אפ'ס (קא-צעלען), וואו מען פערקויפט די טיקעטס (בילע-טען), און אין אלץ, וואס רינגעלט ארום דאס טע-אטער, און דא ביי אונז האט מען אלץ צוגעליגע מיט, די אקטיארען און די מאטען זענען, געווארען גוטע ברודער, און די פשוטע מענשען, וועלכע פלעגן אמאל ממש פעררעכטען די אדלערס און די קעסלערס, האבען געקומען א צו נאעהענען צו-הויפט צו די היינטיגע צאלערס און קעסלערס. און די גאנצע פערזאנלונג האט א שטארקע וואונדער גייסט ארום דעם טעאטער, וואס דאס ווידער שלעפט אראפ דאס טעאטער, ביה טעאטער דארף שטעהן אויף א הויף פון צויער און כשרף.

עס קאן זיין, אז מיר זינדיגען געגען פרינציפ פון דעמאקראטיע, אבער עס איז פערשלאגען, ווייל טעאטער מוז זיין אייגענדיקעלעך אין זיכען שליסלעך עס מוז זיין יום-טובדיג, און טאקע אין די איינצער-רעכטן פון עולם, וואס דארף בעטראכטען דאס טע-אטער נישט פאר אפ'ס און אראפ, וואו מען צוהויפט זיך, נאר אלס א פלאץ פון גייסטיגער דעריגהונג.

און אט אין דער וואכענדיגקייט פון יידישען טעאטער, און דעם איינפאלען חוזה ובוהו צושטאנד איז צו אונז געקומען זאלן זילבערצווייג, א יידי-שער שריפטשטעלער, א טעאטראל, וואס האט זיך נישט נאר געדיימט דעם יידישען טעאטער מיט ליב און לעבען, נאר האט זיך פשוט מקריב געווען אריינצושטעלען דאס טעאטער אין יידישען טע-אטער. ער מוז געקומען צו די יידישע אקטיארען מיט אנאידע צו מאכען א יידישען טעאטער-לעק-סיקאן, וואו ער בעטראכט און פערפאסט די וואך-כענדיגקייט, וואס האט זיך איינגעפונדעוועט אין האנדלען טעאטער.

דאס לעבען אין ווארשא

(טעלעפאנישע ידיעות פון דער הייפט-שטאט)

פערמאנינטע קאממענט אין ווארשא'ן ה' חנו האט געזוכט א ריזשע שטעטל צווישען ארבעט אויף פאר-כעלם און זאמאנשטש. אין די דאזיגע שטעטל וואס אפגעהאלטען געווארען מאכענדיגערמאנען, איז וועלכע ה' האפמאן האט אויספיהלדיר דעם יידישען טעאטער, וואס מ'זעט דעם לעבנליכען דעם יידישען האנדלעך-קערדער, און סיי בכלל ווערען אויסגאבען פון די פערמאנינטע קאממענטען פון שוין פון דער ווייטער מלאכה אין פוילען.

אין פלאצע איז אהנטאנערט געווארען א פאר-כעלם קאממענט, וואס וועלכען עס זענען איין א מיניע אנגענומענע מוזיק: פרעזענט אלבערט, די נעכטענער, פרעזענט וואלארא, איינציג מאטערי-על, פריינדליך, סטארשיי ווערעלעטויג, בריינדל, של-פרעזענט נאמאן גרויפארד.

אין כעלם זענען נאכ'ן דעפערט פון ה' חנו אויסגעקליבען געווארען אין קאממענט די ה' חנו א.ס. ראטמאן, די גאלדשטיק, ראטמאן, א. שוין פראסקע, די דערמאן, די גאלדשטיק, די פראסקע, ראטמאן, י. שמואל, סהלה פרעזענט פירעכמאן, די הענדלער, של. מנענעבאום, י. עבר, און י. שוין קאממענט איז צוגעטרעטען צו תיכף-וידער ער-שער ארבייט.

אויך אין זאמאנשטש איז אפגעהאלטען געווען א גרויסע פאקטע פערמאנענטע מוזיק אבייטל פון האפמאן אונטערן פארזיך פון פרעזענט, וואס איז פריינדליך אפגענומען פון פוסק, די פראסקע, און אדורך אונטערן צייכען פון דער דריטער נויטקייט צו זארגען פאר דער צוקונפט פון דער יידישער מלאכה בכלל און פארן גולד פון דער יידישער האנדלעך-קערדער פארט, אויך דער אמת-שטער קאממענט איז צוגעטרעטען צו אנאליזע-סיווער ארבייט צווישען די יידישע מלאכות, (א)

אינסטרוקציע פון 81 דעצעמבער 1934, ווערען דעם, אז די שטאט אסטען קענען זיך ביים אויסמעכען די שטאטען בעדינגען מיט אויפגענומען „אויס-פארשטאנדען“ דאס הייסט מיט פערזאנלעך וועלכע זע-נען בעקאנט מיט די ווייטשטאטליכע בעזעהענען פון די דעם האנטער.

צו דעם דערמאנטען צוועק קען מען זיך פער-נען נאר מיט עקספערטען, וועלכע זענען ערשטיקט דורך די ווייטשטאטליכע וועלכעסערמאנענטען.

א געפעהרליכער שווינדלער פושע-וועט אין פוילען.

אין דער פראווינץ בושעוועט, ספעציעל צווישען סוחרים א נעפערליכער שווינדלער פאולע שיקארא, דער דאזיגער פערשיין האט נעמליך אלס פוילע-ליסט אין ווארשא פון וואנען ער איז בעזייטונג גע-ווארען פאר מיטפריינדען, אויבזענענדיג וויין לעגטי-מאציע האט ער זיך געמאכט א טשעק-בויכעל אין פ.א.א. און אנגענומען צו פאדערן אויף דער פרא-ווינץ און מאכט פערשיידענע איינפויגען אין נאמען פון דער אטער פירמע, דערפון צאהלעט ער מיט טשע-קען אויף פ.א.א. וועלכע האבען נישט געהאט קיין דעקונג. די איינפויגען זאבען האט שיקארא דאן פערקויפט פאר אלעמען פריינדען, אלס קרובות פון דעם שווינדלער זענען געפאלען סוחרים פון גלי-ניע, טארא, לעמבער, און לובלין. שיקארא איז נעלם געווארען.

פערשטארקטע מעטיגקייט פון פער-אייניגטע קאממענט פאר די ענינים פון יידישער מלאכה אויף דער פרא-ווינץ.

אין שוויכות מיט דער אקציע צו לעמאלירען די יידישע לשיין וועלכע און נישט דילעמאטיש געווע-לען האט דער פערמאנענטער קאממענט פאר די ער-נייז פון יידישער מלאכה אונטערגענומען א פער-שטארקטע טעטיגקייט הויז אין ווארשא, אויך אין דער פוילישער פראווינץ.

אין די לעצטע טעג האט דער פארשטעלער פון

קרענער דירה געלד אין ניוע הייזער.

אין צוזאמנהאנג מיטן פראיעקט פון פערקלע-נערען דאס דירה געלד אין ניוע הייזער דערווייטען מיר זיך, אז דער פראיעקט בינדט זיך מיט א צוויי-טען פראיעקט ווערען פערקלענערען די פראיעקטע-וועלכע ס'זעהט די, באנד, באנספארמאטיוו קרא-יאנענאג' פון די הוואות וואס זענען גענענען גע-ווארען אויף ניוע הייזער, די פראיעקטע זאלען בע-טרעפן 1 פראיעקט יעהרליך, אזוי ארום וואלט ער-קענט פוילנער ווערען דאס דירה געלד אין ניוע הייזער.

זאלי וועט פירנער ווערען.

פון גוט אונטערמיטע קרייזען דערווייטען מיר זיך אז די פרויזען דערווענען וועט ארויסנעמען אויך מאכען מאנאפאל אריינפאלען,

די דענירונג האט פדעה צווי, אכר, אויך בילדער צו מאכען דעם פרויז פון זאלי.

אויך טערעפאנען ווערען פירנער ווערען.

ווי מיר דערווייטען זיך זאלען די אפגעהאלען פאר טעלעפאנישע אפגאנעמענטען אין נאנצען לאנד פער-קלענערט ווערען, דאס זאל פארקומען אין חודש יא-נואר העכסטענס אין פעברואר.

צאל - הנחות אויף הייל-טראן.

דאס פראנץ מיניסטעריום האט בעשטימט קלע-נערע צאל-טעאטעריאלער קאמיטע מיט די ווייטשטאטלי-כע ספעטען, האט דאס פראנץ מיניסטעריום ארום געגעבען א פערזאנלונג לויט וועלכער ס'זענען אפגע-שאפען געווארען די פארשטעלען פון דער שטאטער

פאר די אומות העולם געהט אלץ מיט א סדר און א טאל, ווי האבען א סיסטעם, זיי דארפען נישט בלאנדזשען און ווערען, איז ביי זיי אויך דאס טעאטער גענוג און קערנדיג.

אט איז אונז אויסגעקומען ביזוואווינע א מיטינג פון די יידישע אקטיארען אין ניו-יארק, האבען מיר דארט געהערט בעהאלטענע ווערטען, און מיר האבען בעמערקט א דערשלאגענקייט פון דער אקטיארען, אזוי, אז ס'האט זיך געדוכט, אז דער גאנצער יאמער און קרייז, וואס בושעוועט איבער נאר דער וועלט איז אויסגעקריצט אויף פייער פון די יידישע קינסטלער, עפעס פיהלען זיך אין זייערע טעכער, אז זיי „פאהרען“ אויף א פיהלען האלט ביים זינקען...“

די דאזיגע פערזאנלונג איז געווען אונטער'ן פארזיך פון דעם בעריהמטען ארטיסט אידיאָר קע-שער, א מענטש, וואס איז גראד קרעפטיג, קערנדיג און ברייט-ביינעדיג, נישט נאר פרייוואט אלס מענטש, נאר אויך אויף דער בינהע, און אויך ער האט זיך אפגעקוקט ווען ער האט דערווענען, וויבן קאלענען פיהלען זיך נידערגעשלאגען.

עס איז פאר קיינעם קיין סוד נישט, אז דאס יידישע טעאטער איז אמעריקא געהט בארג אראפ. אבער נישט חלילה ווייל די יידישע מאטען האבען זיך אפגעקוקט פון טעאטער, נאר ווייל דאס יי-דישע טעאטער האט זיך פערקערצט אין א-ני-ענער גאט און קאן נישט אנטאפען דעם אמת'ן דאס פון עולם. די יידישע טעאטער-פיהרער האבען פערלירען דעם חוץ צום יידישען הארץ. זיי הא-בען אויסכילטן, אפער אפער אומבאוואוסטונג, צושטערט דעם יום-טוב ארום דעם טעאטער, און ווייטען נישט, אז מען מען מוז האבען א יום-טוב-גייסט, און יום-טוב איז קיין טעאטער נישט מעגליך. טעאטער האט ליב פאר א קאליר, ליכט, עפעקטען, מוזיק, און דעם גאנצן טאראגאם, נישט נאר אויך דער בינהע, נאר אפילו אין דער לאב (פאיע) אין אפ'ס (קא-צעלען), וואו מען פערקויפט די טיקעטס (בילע-טען), און אין אלץ, וואס רינגעלט ארום דאס טע-אטער, און דא ביי אונז האט מען אלץ צוגעליגע מיט, די אקטיארען און די מאטען זענען, געווארען גוטע ברודער, און די פשוטע מענשען, וועלכע פלעגן אמאל ממש פעררעכטען די אדלערס און די קעסלערס, האבען געקומען א צו נאעהענען צו-הויפט צו די היינטיגע צאלערס און קעסלערס. און די גאנצע פערזאנלונג האט א שטארקע וואונדער גייסט ארום דעם טעאטער, וואס דאס ווידער שלעפט אראפ דאס טעאטער, ביה טעאטער דארף שטעהן אויף א הויף פון צויער און כשרף.

עס קאן זיין, אז מיר זינדיגען געגען פרינציפ פון דעמאקראטיע, אבער עס איז פערשלאגען, ווייל טעאטער מוז זיין אייגענדיקעלעך אין זיכען שליסלעך עס מוז זיין יום-טובדיג, און טאקע אין די איינצער-רעכטן פון עולם, וואס דארף בעטראכטען דאס טע-אטער נישט פאר אפ'ס און אראפ, וואו מען צוהויפט זיך, נאר אלס א פלאץ פון גייסטיגער דעריגהונג.

און אט אין דער וואכענדיגקייט פון יידישען טעאטער, און דעם איינפאלען חוזה ובוהו צושטאנד איז צו אונז געקומען זאלן זילבערצווייג, א יידי-שער שריפטשטעלער, א טעאטראל, וואס האט זיך נישט נאר געדיימט דעם יידישען טעאטער מיט ליב און לעבען, נאר האט זיך פשוט מקריב געווען אריינצושטעלען דאס טעאטער אין יידישען טע-אטער. ער מוז געקומען צו די יידישע אקטיארען מיט אנאידע צו מאכען א יידישען טעאטער-לעק-סיקאן, וואו ער בעטראכט און פערפאסט די וואך-כענדיגקייט, וואס האט זיך איינגעפונדעוועט אין האנדלען טעאטער.

פון רעליגיעזע פערמאנינטען.

נאך דער פטירה פון הרב הראשי קוק האט מירכ'ן היינטיג ביי „בינת“ בעשלאפען צו שוין א כלל - ישראל ספר תורה אויפן נאמען פון אויף דער לעצטער זאגונג פון מירכ'ן זאגונג האט הרב הרצווייג אפגענומען א פערזיכט פון דער איינציגער ארבייט און פערשטעלעט און די ציאטיוו האט געהאט גרויס ערפאלג, און ס'האט קורצער צייט זענען שוין כמעט אלע אומות וועל-כע פערקויפט, עס איז דעריבער בעשלאפען געווען דעריבער דעם סיום הכתיבה פון דער תורה הנהיג צייט און איינעם פון די נעמען זאלען אין ווארשא, צו דער פירענדיג זאלען לאדען ווערען פיהרענדיג פערזענליכקייטען פון געווען לעבען, עס איז גלייכצייטיג בעשלאפען געווען דען די ספר תורה איבערצושטעלן קיין א"י און נער פון די קאמאנעס פון „הפועל המזרחי“ פערזאנלעך וואס ווילען זיך פערמאנענטעסען דער אקציע קענען זיך ווענדען אויפן אמת'ן מירכ'ן שוויכות (ווארשע, רימערסאק 6).

— לויט א בעלזש פון די ערשטענדיג גאנצע איז פערמאנינטליכע געווארען די צוויי-טע וואיז פון די רעליגיעזע סימפאטיקער קרייז פון דער נ.צ.א. וועלכע איז אנגענומען געווארען ביי מירכ'ן, „אחדות ישראל“ איבערהאלט דער אמת'ן ציע איז פערשלאפען געווארען פון מירכ'ן אומ-פערפאלג א.א.וו. „דהלית“.

נישט פערגיבען א קוק צו טון, אזוי שעה איז זי געווען און נעמי האט מורא געהאט איהר חלילה נישט צו געבען קיין גוט אויג, געהט אריבער דאס מיינעל איבער דער גאס און ווערט גע'הרג'עט פון צי'אויסטאבוס.

אין דעם זיבעטען מאי פון דעם איינציגער יאהר איז נעמי נאך איהר טעכטערל אויסגעשטאנען פון שבעה.

נעמי איז איצט אלט אכט און פערציג יאהר אויפ'ן ניין און פערציגסטען — אבער זיבעציג יאהר-ניינע זקנות קוקען אויס יונגער פון איהר... איר האב מיט נעמי'ן עטליכע מאל גערעדט — איר האב געוויינט הערענדיג איהר טראגישע גע-שיכטע, אבער נעמי'ן אויבערן זעהן שוין אויסגע-טריקענע קוואלען, זי קען שוין מעהר נישט וויי-נען — און זי האט מיר דערמאנט אן דער מעשה וועגען איוב'ען.

(סוף)

ראספוטין און זיין יידישע געליבטע
(שטוינענדיג לעבענעם - געשיכטע דעריינע פון איהר אליין)

איבערגעגעבען פון א. אקערמאן.

— אבער גרויסער גאט, אפילו לאז מיר מיין קינד, אפילו מיין טעכטערל זאל זיין געוונד... אזוי האט זיך נעמי געבעטען ביי גאט.

נישט וועלענדיג אנטן קיין יסורים איהר טעכ-טערל, פלעגט נעמי איהר נישט זאגען דעם אמת, אז זי טוט אין פערמאנענצער הייזער פשוטע ארבייט, ווי וואסען די פערמאנענצער און וואסען וועט.

עס איז אזוי אפגעקומען א יאהר נאך איהר מאנסי טויט און צוויי און דריי, און כמעט נעמי האט געלאכט און געשטייכעלט פאר דער וועלט, אבער די וואונד-פאר איהר אין הארצען האט זיך נאך נישט געהאט פערהיילט — און זי איז שוין דאס זיך געווען

פאר די אומות העולם געהט אלץ מיט א סדר און א טאל, ווי האבען א סיסטעם, זיי דארפען נישט בלאנדזשען און ווערען, איז ביי זיי אויך דאס טעאטער גענוג און קערנדיג.

אט איז אונז אויסגעקומען ביזוואווינע א מיטינג פון די יידישע אקטיארען אין ניו-יארק, האבען מיר דארט געהערט בעהאלטענע ווערטען, און מיר האבען בעמערקט א דערשלאגענקייט פון דער אקטיארען, אזוי, אז ס'האט זיך געדוכט, אז דער גאנצער יאמער און קרייז, וואס בושעוועט איבער נאר דער וועלט איז אויסגעקריצט אויף פייער פון די יידישע קינסטלער, עפעס פיהלען זיך אין זייערע טעכער, אז זיי „פאהרען“ אויף א פיהלען האלט ביים זינקען...“

די דאזיגע פערזאנלונג איז געווען אונטער'ן פארזיך פון דעם בעריהמטען ארטיסט אידיאָר קע-שער, א מענטש, וואס איז גראד קרעפטיג, קערנדיג און ברייט-ביינעדיג, נישט נאר פרייוואט אלס מענטש, נאר אויך אויף דער בינהע, און אויך ער האט זיך אפגעקוקט ווען ער האט דערווענען, וויבן קאלענען פיהלען זיך נידערגעשלאגען.

עס איז פאר קיינעם קיין סוד נישט, אז דאס יידישע טעאטער איז אמעריקא געהט בארג אראפ. אבער נישט חלילה ווייל די יידישע מאטען האבען זיך אפגעקוקט פון טעאטער, נאר ווייל דאס יי-דישע טעאטער האט זיך פערקערצט אין א-ני-ענער גאט און קאן נישט אנטאפען דעם אמת'ן דאס פון עולם. די יידישע טעאטער-פיהרער האבען פערלירען דעם חוץ צום יידישען הארץ. זיי הא-בען אויסכילטן, אפער אפער אומבאוואוסטונג, צושטערט דעם יום-טוב ארום דעם טעאטער, און ווייטען נישט, אז מען מען מוז האבען א יום-טוב-גייסט, און יום-טוב איז קיין טעאטער נישט מעגליך. טעאטער האט ליב פאר א קאליר, ליכט, עפעקטען, מוזיק, און דעם גאנצן טאראגאם, נישט נאר אויך דער בינהע, נאר אפילו אין דער לאב (פאיע) אין אפ'ס (קא-צעלען), וואו מען פערקויפט די טיקעטס (בילע-טען), און אין אלץ, וואס רינגעלט ארום דאס טע-אטער, און דא ביי אונז האט מען אלץ צוגעליגע מיט, די אקטיארען און די מאטען זענען, געווארען גוטע ברודער, און די פשוטע מענשען, וועלכע פלעגן אמאל ממש פעררעכטען די אדלערס און די קעסלערס, האבען געקומען א צו נאעהענען צו-הויפט צו די היינטיגע צאלערס און קעסלערס. און די גאנצע פערזאנלונג האט א שטארקע וואונדער גייסט ארום דעם טעאטער, וואס דאס ווידער שלעפט אראפ דאס טעאטער, ביה טעאטער דארף שטעהן אויף א הויף פון צויער און כשרף.

עס קאן זיין, אז מיר זינדיגען געגען פרינציפ פון דעמאקראטיע, אבער עס איז פערשלאגען, ווייל טעאטער מוז זיין אייגענדיקעלעך אין זיכען שליסלעך עס מוז זיין יום-טובדיג, און טאקע אין די איינצער-רעכטן פון עולם, וואס דארף בעטראכטען דאס טע-אטער נישט פאר אפ'ס און אראפ, וואו מען צוהויפט זיך, נאר אלס א פלאץ פון גייסטיגער דעריגהונג.

און אט אין דער וואכענדיגקייט פון יידישען טעאטער, און דעם איינפאלען חוזה ובוהו צושטאנד איז צו אונז געקומען זאלן זילבערצווייג, א יידי-שער שריפטשטעלער, א טעאטראל, וואס האט זיך נישט נאר געדיימט דעם יידישען טעאטער מיט ליב און לעבען, נאר האט זיך פשוט מקריב געווען אריינצושטעלען דאס טעאטער אין יידישען טע-אטער. ער מוז געקומען צו די יידישע אקטיארען מיט אנאידע צו מאכען א יידישען טעאטער-לעק-סיקאן, וואו ער בעטראכט און פערפאסט די וואך-כענדיגקייט, וואס האט זיך איינגעפונדעוועט אין האנדלען טעאטער.